

Η σημασία του
χρώματος στην
αρχιτεκτονική του

B A U H A U S

Κωνσταντίνα Περιστέρη

Επιβλέποντες καθηγητές:
Ανδρεαδάκης Δημήτριος
Καραγιάννη Άννα



“Colour is a power which directly influences
the soul.”
-Wassily Kandinsky



Θα ήθελα να αφιερώσω αυτή την ερευνητική εργασία στους γονείς μου, και τους τέσσερις, που μου συμπαραστάθηκαν και με βοήθησαν όλα αυτά τα χρόνια, στη γιαγιά μου, που κάθε πρωί μου έδινε κουράγιο, αλλά και στον σκύλο μου, Ζορό, που καθ'όλη τη διάρκεια των σπουδών μου καθόταν δίπλα μου υπομονετικά.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους
επιβλέποντες καθηγητές μου κ. Ανδρεαδάκη
Δημήτριο και κ. Καραγιάννη Άννα , για την
καθοδήγηση και την υποστήριξή τους κατά τη
διάρκεια εκπόνησης της ερευνητικής εργασίας.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ BAUHAUS

THE IMPORTANCE OF COLOR IN
BAUHAUS ARCHITECTURE

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
**ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ANNA

ΧΑΝΙΑ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2025

Abstract

How was color used in Bauhaus architecture?

What were the main differences in color palettes among the various buildings during the Bauhaus movement?

And finally, what is the impact of this movement on the perception and use of color in today's architecture?

The research attempts to reveal a different dimension of the use of color in Bauhaus architecture, beyond the "monochromatic" aesthetic for which it is known. Through the innovative theories of the school's key teachers, Itten, Kandinsky, Klee and Albers, and other great masters, it becomes clear how color was used in many aspects of architecture and design, not only at that time but also today. From residences that had rich palettes of interior colors, to residences with discreet color choices, the study examines these different approaches, citing important examples. The different color scales analyzed in the research will attempt to convey the relationship between architectural composition and space through the use of color. In conclusion, the aim of the paper is to demonstrate that despite the fact that Bauhaus was a pioneer of minimalism, it introduced a great influence of color, with color itself giving soul and feeling to architecture.

Περίληψη

Πως χρησιμοποιήθηκε το χρώμα στην αρχιτεκτονική του Bauhaus;
Ποιες ήταν οι βασικές διαφορές στις χρωματικές παλέτες ανάμεσα στα διάφορα κτίρια κατά τη διάρκεια του Bauhaus;
Και τελικά, ποιος είναι ο αντίκτυπος αυτού του κινήματος στην αντίληψη και χρήση του χρώματος στη σύγχρονη αρχιτεκτονική;

Η έρευνα επιχειρεί να αποκαλύψει μια διαφορετική διάσταση της χρήσης του χρώματος στην αρχιτεκτονική του Bauhaus, εκτός από τη "μονοχρωματική" αισθητική για την οποία είναι γνωστή. Μέσα από τις καινοτόμες θεωρίες των βασικών δασκάλων της σχολής, Itten, Kandinsky, Klee και Albers, και άλλων σπουδαιών δασκάλων, γίνεται κατανοητό το πώς χρησιμοποιήθηκε το χρώμα σε πολλές πτυχές της αρχιτεκτονικής και του σχεδιασμού, όχι μόνο σε εκείνη την εποχή αλλά και σήμερα. Από κατοικίες που κρύβουν πλούσιες παλέτες εσωτερικών χρωμάτων, μέχρι κατοικίες με διακριτικές χρωματικές επιλογές, η μελέτη εξετάζει τις διαφορετικές αυτές προσεγγίσεις, παραθέτοντας σημαντικά παραδείγματα. Οι διαφορετικές χρωματικές κλίμακες που αναλύονται στην έρευνα θα προσπαθήσουν να αποδώσουν τη σχέση της αρχιτεκτονικής σύνθεσης και του χώρου μέσα από τη χρήση του χρώματος. Εν κατακλείδι, στόχος της εργασίας είναι να αποδείξει πως παρά το γεγονός ότι το Bauhaus υπήρξε πρωτοπόρος του μινιμαλισμού, εισήγαγε μια σουδαία επιρροή χρώματος, με το ίδιο το χρώμα να προσδίδει ψυχή και αίσθηση στην αρχιτεκτονική.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ 16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΧΡΩΜΑ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

- 2.1 Βασικές έννοιες στην ψυχολογία των χρωμάτων **20**
- 2.2 Χρωματική ανάλυση **28**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: BAUHAUS 36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΣΤΟ BAUHAUS

- 4.1 Το χρώμα στο Bauhaus – Θεωρίες και εκπαιδευτική πρακτική **40**
- 4.2 Το χρώμα στην αρχιτεκτονική του Bauhaus **46**
- 4.3 Τα εργαστήρια του Bauhaus **51**
- 4.α Υφάσματα του Bauhaus **54**
- 4.4 Αφίσες του Bauhaus **58**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΤΟΥ BAUHAUS

- 5.1 Haus am Horn **62**
- 5.2 Οικία Auerbach **64**
- 5.3 Οικισμός Dessau-Törten **66**
- 5.4 Meisterhaus **68**
- 5.5 Συγκρότημα Κατοικιών Weissenhof **70**
- 5.6 Villa Tugendhat **72**
- 5.7 Lovell House **74**

- 5.8 Haus Schminke **76**
- 5.9 Οικία Gropius **78**
- 5.10 Eames House **80**
- 5.11 Glass House **82**
- 5.12 Farnsworth House **84**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

- 6.1 Χρωματική παλέτα **88**
- 6.2 Χρονική εξέλιξη **90**
- 6.3 Διακόσμηση - Έπιπλα **92**
- 6.4 Λειτουργικότητα **94**
- 6.5 Ευρώπη - Αμερική **96**

ΕΠΙΛΟΓΟΣ 97

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ & ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ 98



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το **Bauhaus** αποτέλεσε μία από τις πλέον επιδραστικές σχολές αρχιτεκτονικής, τέχνης και design κατά τον 20ο αιώνα. Οι θεωρίες, αλλά και η εκπαιδευτική προσέγγιση για το χρώμα, όπως αυτές διαμορφώθηκαν από τέσσερις κορυφαίους καλλιτέχνες και καθηγητές του Bauhaus, τους Johannes Itten, Wassily Kandinsky, Paul Klee και Josef Albers, αποτελούν το θεμέλιο για τη θεωρία και τη διδασκαλία του χρώματος στην τέχνη μέχρι και σήμερα. Η αρχιτεκτονική όμως του Bauhaus έχει μείνει στην ιστορία ως μία βασικά «μονοχρωματική» αρχιτεκτονική με λευκούς όγκους και επίπεδες οροφές. Στόχος της εργασίας είναι να αναδείξει ότι, σε αντίθεση με την πεπατημένη αντίληψη, το χρώμα χρησιμοποιήθηκε εκτεταμένα στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό του Bauhaus. Οι θεωρητικές κατακτήσεις των παραπάνω καθηγητών εντάχθηκαν στο αρχιτεκτονικό όραμα της συνένωσης αρχιτεκτονικής, ζωγραφικής και γλυπτικής σε ένα ενιαίο έργο. Το χρώμα υποστηρίζει ενεργά το όραμα αυτό και συμβάλλει στην αισθητική και λειτουργική ολοκλήρωση της κατασκευής.

Η εργασία εξετάζει την αξιοποίηση του χρώματος στην αρχιτεκτονική του Bauhaus μέσα από το πρίσμα της **ψυχολογίας του χρώματος**, δηλαδή της στοχευμένης χρήσης του χρώματος με σκοπό να επηρεάσει την πρόσληψη και χρήση του χώρου από τον άνθρωπο. Η ψυχολογία του χρώματος είναι η μελέτη της επίδρασης των χρωμάτων και χρωματικών αποχρώσεων στην ανθρώπινη συμπεριφορά¹, δηλαδή των «συναισθημάτων, των ιδεών, διαθέσεων και σωματικών αντιδράσεων που σχετίζονται με κάθε χρώμα».²

1 Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Color_psychology

2 Wright, R. The colour affects system of colour psychology. Colour research and application

Η πρώτη εισαγωγική ενότητα της εργασίας εισάγει το αξιολογικό πλαίσιο για τη χρήση του χρώματος στην κατασκευή και σκιαγραφεί βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις αναφορικά με την επιρροή του χρώματος στην ανθρώπινη ψυχολογία. Στη συνέχεια αναλύεται η πρόσληψη και οι ψυχολογικές επιπτώσεις σημαντικών βασικών και δευτερευόντων χρωμάτων, αξιοποιώντας σύγχρονες μελέτες και εμπειρικές παρατηρήσεις.

Η δεύτερη ενότητα της μελέτης εξετάζει τη χρήση του χρώματος στο γενικό πλαίσιο του Bauhaus. Αρχικά παρουσιάζεται η θεωρητική προσέγγιση για το χρώμα που ανέπτυξαν οι καθηγητές του κινήματος. Η πρακτική διδασκαλία για το χρώμα στο Bauhaus, εξετάζεται μέσω των σχετικών εργαστηρίων με έμφαση στο εργαστήριο Τοιχογραφίας το οποίο και σχετίστηκε ενεργά με την εφαρμογή χρωματικών σχεδιασμών σε σημαντικά αρχιτεκτονικά έργα του Bauhaus. Παρουσιάζονται επίσης χαρακτηριστικά έργα των εργαστηρίων που αποτέλεσαν σημαντική καινοτομία για την εποχή, όπως οι αφίσες και τα υφαντά.

Το κύριο μέρος της εργασίας καταγράφει τις προσεγγίσεις για την αξιοποίηση του χρώματος μέσω παραδειγμάτων οικιών που σχεδιάστηκαν από τους κύριους αρχιτεκτονικούς εκπροσώπους του κινήματος αλλά και από άλλους αρχιτέκτονες της εποχής που επηρεάστηκαν από τις αρχές και τη φιλοσοφία του Bauhaus. Τέλος, η σύγκριση των παραδειγμάτων της μελέτης βοηθάει στην εξαγωγή συμπερασμάτων για τη φιλοσοφία ένταξης του χρώματος στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό αλλά και τα αποτελέσματα της ένταξης αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

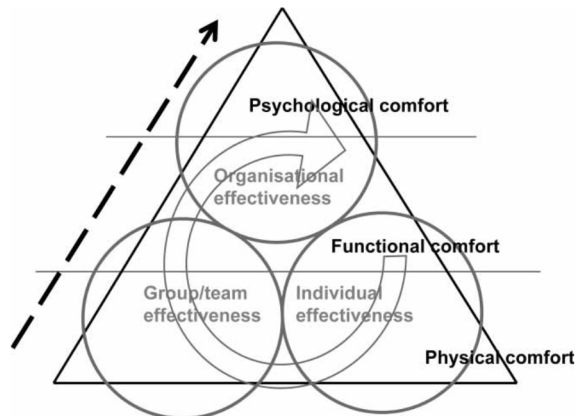
ΧΡΩΜΑ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

2.1 Βασικές έννοιες στην ψυχολογία των χρωμάτων

Στο άρθρο της «Towards a user-centred theory of the built environment»¹ η επιστήμονας Jacqueline C. Vischer προτείνει ένα πλαίσιο αξιολόγησης της εμπειρίας χρήστη για το δομημένο περιβάλλον. Πέρα από την προφανή διάσταση της “φυσικής άνεσης”, η Vischer προτείνει τον παράγοντα της “λειτουργικής άνεσης” δηλαδή το πόσο αποτελεσματικά ο χώρος υποστηρίζει τους ανθρώπους και την λειτουργία που καλείται να στεγάσει, και την “ψυχολογική άνεση”. Κάθε άνθρωπος έχει “συναισθήματα, αναμνήσεις, προσδοκίες και προτιμήσεις” που επηρεάζουν την αντίληψη και το αίσθημα ικανοποίησης από το χώρο.

Η σωστή αξιοποίηση του χρώματος στο σχεδιασμό μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την λειτουργική και ψυχολογική άνεση του χρήστη κάθε χώρου. Η συμβολή των χρωμάτων στη βελτίωση της λειτουργίας των κτιρίων, ειδικά των δημόσιων, θεωρείται σήμερα δεδομένη. Το χρώμα χρησιμοποιείται ευρέως για να επικοινωνήσει την λειτουργία του χώρου και κτιριακού εξοπλισμού, να προσδιορίσει τη σχέση μεταξύ συγγενικών χώρων και να βελτιώσει την ασφάλεια.²

Παράλληλα είναι πλέον ευρέως αποδεκτό το γεγονός ότι η επιλογή των χρωμάτων σε ένα χώρο επηρεάζει σημαντικά



εικ. 1: Αναλυτικό πλαίσιο για την αξιολόγηση της εμπειρίας του χρήστη

¹ Jacqueline C. Vischer (2008) Towards a user-centred theory of the built environment, Building Research & Information, 36:3, 231-240, DOI:10.1080/09613210801936472

² Edith Anderson Feisner & Ron Reed (2014) Color Studies

την ευεξία των χρηστών και την αντίληψή τους για την ψυχολογική άνεση που προσφέρει ένα κτίριο, πέρα από την καθαρά αισθητική αξία που προσδίδουν.³

Ο τρόπος που αντιλαμβάνεται ο μέσος άνθρωπος το χρώμα δεν εξαρτάται μόνο από τις φυσικές ιδιότητες του φωτός ή τον τρόπο λειτουργίας των φωτουποδοχέων των ματιών του ανθρώπου. Η αντίληψη του χρώματος βρίσκεται στο μυαλό. Η ψυχολογία του χρώματος εξετάζει τόσο τις νοητικές διαδικασίες που επηρεάζουν το πως αντιλαμβάνεται κανείς το χρώμα, όσο και τους τρόπους που το χρώμα επιδρά στην ανθρώπινη συμπεριφορά.⁴ Διάφορες θεωρίες έχουν αναπτυχθεί για να εξηγήσουν γιατί οι άνθρωποι προτιμούν συγκεκριμένα χρώματα, αποχρώσεις και επίπεδα κορεσμού, να αιτιολογήσουν τις συναισθηματικές αντιδράσεις που δημιουργούν τα χρώματα και να κατηγοριοποιήσουν τις χρωματικές προτιμήσεις.

Η επιστήμη της νευροφυσιολογίας έχει πλέον αποδείξει εμπειρικά ότι το χρώμα στο ανθρώπινο μυαλό υφίσταται τόσο ως χαρακτηριστικό (attribute) των

3 Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το εγχειρίδιο της Κομισιόν για τις κτιριακές προδιαγραφές των κτιρίων της, στην παράγραφο "Αρχιτεκτονική Ποιότητα", αναλύει ότι "τα χρώματα στο εργασιακό περιβάλλον πρέπει να επιλέγονται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγεται η μονοτονία που μπορεί να επηρεάσει την αίσθηση ευεξίας στη δουλειά και να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις για οπτική άνεση (https://commission.europa.eu/document/download/1654ca52-ec72-4bae-ba40-d2fc0f3d71ae_en?filename=mit-1-performance-and-technical-performance-specification-v1-2_en.pdf)

4 Cambridge Handbook of Color Psychology, Foreword, 2018

υλικών αντικειμένων όσο και αυτόνομα, ως αφηρημένη νοητική οντότητα. Συγκεκριμένες ομάδες νευρώνων στον ανθρώπινο εγκέφαλο αποτυπώνουν το χρώμα ανεξάρτητα από την επιφάνεια ή το αντικείμενο με το οποίο συνδέεται.⁵ Το χαρακτηριστικό αυτό του χρώματος υποστηρίζει και την ιδέα των εξελικτικών καταβολών των χρωματικών προτιμήσεων. Συγκεκριμένα, λόγω και της σημασίας του χρώματος των αντικειμένων σε καθημερινές λειτουργίες κρίσιμες για την επιβίωση του είδους, όπως για παράδειγμα ο εντοπισμός ώριμων καρπών, θεωρείται ότι το ανθρώπινο είδος ανέπτυξε την προτίμηση για χρώματα που αντιπροσωπεύουν επιθυμητές ιδιότητες. Η ανάγκη για τον εντοπισμό ώριμων μούρων σταδιακά εξελίσσεται σε προτίμηση για το κόκκινο χρώμα σε πράσινο υπόβαθρο.⁶

Άλλες θεωρίες, τονίζουν την φυσιολογική προέλευση των χρωματικών προτιμήσεων, δηλαδή την ασυνείδητη σύνδεση των χρωμάτων με αντικείμενα και την προδιάθεση του ατόμου προς αυτά. Η θεωρία του οικολογικού σθένους (ecological valence) υποστηρίζει ότι η συναισθηματική αντίδραση προς κάθε χρώμα είναι αντίστοιχη της φύσης και της μέσης έντασης των αντιδράσεων των ανθρώπων προς αντικείμενα που σχετίζονται με το χρώμα αυτό.⁷ Η θεωρία μπορεί να εφαρμοστεί τόσο σε εξελικτικό όσο και σε ατομικό επίπεδο. Για παράδειγμα το μπλε είναι το

5 Hurlbert Anya and Owen Angela, 2015, Biological and other influences on color preference

6 Hurlbert Anya and Ling Y., 2012, Understanding color perception and preference

7 Palmer S.E. and Schloss K.B., 2013, An ecological theory of human color preference



ΕΙΚ. 2

ΕΙΚ. 3

χρώμα του αίθριου καιρού, του ουρανού χωρίς σύννεφα και του καθαρού νερού. Κατά συνέπεια έχει αποκτήσει ένα θετικό πρόσημο στην εξέλιξη του ανθρώπινου είδους, κάτι το οποίο εξηγεί τα γαληνευτικά αποτελέσματα που ασυνείδητα δημιουργεί.⁸ Σε ατομικό επίπεδο, μελέτες έχουν αποδείξει εμπειρικά ότι, για παράδειγμα, άτομα που δηλώνουν προτίμηση προς το κόκκινο χρώμα, εκφράζουν παράλληλα έντονη προτίμηση προς τις φράουλες και άλλα κόκκινα φρούτα.⁹

Οι επιμέρους ιδιότητες του χρώματος επηρεάζουν επίσης σημαντικά τις προτιμήσεις και τα συναισθήματα που δημιουργούν. Για παράδειγμα η αύξηση της φωτεινότητας φαίνεται να εντείνει την ευχάριστη αίσθηση που δημιουργεί ένα χρώμα¹⁰ και προτιμάται από την πλειονότητα των ανθρώπων, ενώ άτομα με καταθλιπτικές διαθέσεις φέρονται να προτιμούν χαμηλή φωτεινότητα.¹¹ Το επίπεδο κορεσμού συνδέεται με τη διέγερση που προκαλεί το κάθε χρώμα. Χρώματα με χαμηλό σημείο κορεσμού είναι περισσότερο χαλαρωτικά, ενώ αντίθετα ο υψηλός κορεσμός θεωρείται ότι «ξυπνάει» και διεγείρει.¹²

Τα χρώματα, επίσης, επηρεάζουν το πώς αντιλαμβάνεται

8 Gage J., 1999, Colour and Meaning: Art, Science and Symbolism

9 Palmer S.E. and Schloss K.B., 2011, Ecological valance and theories of human colour preference

10 Valdez P. and Mehrabian A., 1994, Effects of color on emotions. Journal of Experimental Psychology: General, 123

11 Robinson M.D., Fetterman A.K. and Liu T., 2014, Light-dark metaphors and personality

12 Valdez P. and Mehrabian A., 1994, Effects of color on emotions. Journal of Experimental Psychology: General, 123

ΕΙΚ. 4



ΕΙΚ. 5

ο μέσος άνθρωπος τα αντικείμενα, καθώς έχουν την ικανότητα να αλλάξουν τη φαινομενική απόσταση και την αντίληψη του μεγέθους αυτών. Τα φωτεινά χρώματα μπορούν να κάνουν τα αντικείμενα να φαίνονται πιο κοντά, ενώ τα σκοτεινά χρώματα τα κάνουν να φαίνονται πιο μακριά.¹³ Το χρώμα επηρεάζει επίσης την αντίληψη του μεγέθους και του σχήματος του χώρου. Τα ανοιχτά χρώματα κάνουν ένα δωμάτιο να φαίνεται μεγαλύτερο και συχνά χρησιμοποιούνται για να κάνουν μικρούς χώρους ανοιχτούς και φωτεινούς, ενώ τα σκούρα χρώματα μπορούν να κάνουν ένα δωμάτιο να φαίνεται μικρότερο αλλά είναι χρήσιμα στο να κάνουν μεγάλους χώρους πιο οικείους.

Ο συμβολισμός, η κατηγοριοποίηση των χρωμάτων αλλά και οι χρωματικές προτιμήσεις παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των πολιτισμών. Σε επίπεδο συμβολισμού για παράδειγμα, το λευκό φοριέται συχνά σε γάμους στη Δύση, αλλά χρησιμοποιείται σε κηδείες σε ορισμένες ανατολικές κουλτούρες. Ο ήλιος χρωματίζεται κίτρινος στις δυτικές χώρες, κόκκινος στην Κίνα και λευκός στην Ιαπωνία.¹⁴ Οι προτιμήσεις φαίνεται ότι επηρεάζονται και από τον τρόπο που η κάθε γλώσσα διακρίνει τα χρώματα και κατηγοριοποιεί τις αποχρώσεις αυτών.¹⁵

¹³ Johnson G.M., 2015, Color appearance phenomena and visual illusions

¹⁴ Saito M., 1981, A cross-cultural survey on color preference. Bulletin of the Graduate Division of Literature of Waseda University, 27

¹⁵ Wierzbicka Anna, 2015, The meaning of color words in a cross-linguistic perspective

ΕΙΚ. 6



ΕΙΚ. 7

Οι χρωματικές προτιμήσεις εξαρτώνται και από πολλούς άλλους παράγοντες όπως το γένος¹⁶, η ηλικία¹⁷ και διάφοροι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες.

Οι θεωρίες για την ψυχολογική επιρροή του χρώματος έχουν σήμερα ευρεία εφαρμογή σε χώρους όπου το χρώμα επηρεάζει την αγοραστική συμπεριφορά. Έτσι, στο μάρκετινγκ, οι εταιρείες συχνά χρησιμοποιούν την ψυχολογία των χρωμάτων για να διαμορφώσουν την αντίληψη των καταναλωτών για το brand τους και να επηρεάσουν την τη συμπεριφορά των καταναλωτών. Για παράδειγμα πολλά εστιατόρια ταχυφαγίας επιλέγουν το κόκκινο και το κίτρινο, χρώματα που ενισχύουν την όρεξη και τραβούν την προσοχή, ενώ οι εταιρίες τεχνολογίας και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών επιλέγουν το μπλε που δημιουργεί αίσθηση σιγουριάς και αξιοπιστίας.^{18 19}

Συμπερασματικά, η ψυχολογία των χρωμάτων μας παρέχει πολύτιμες γνώσεις για το πώς οι εκάστοτε αποχρώσεις μπορούν να επηρεάσουν τη συμπεριφορά, τα συναισθήματα καθώς και την

16 Hurlber A.C. and Ling Y., 2007, Biological components of sex differences in color preference, Current Biology, 17

17 Hurlber A.C. and Ling Y., 2012, Understanding colour perception and preference. Colour Design Theories and Applications

18 Moorthi Y., 2002, Branding Principles- Application to Business-to-Business Branding. SSRN Electronic Journal, 8

19 Casas M.C. and Chinoperekweyi J., 2019, Color Psychology and Its Influence on Consumer Buying Behavior: A Case of Apparel Products

ΕΙΚ. 8



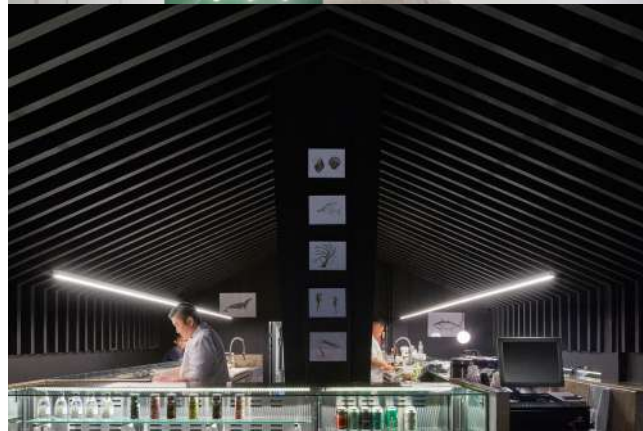
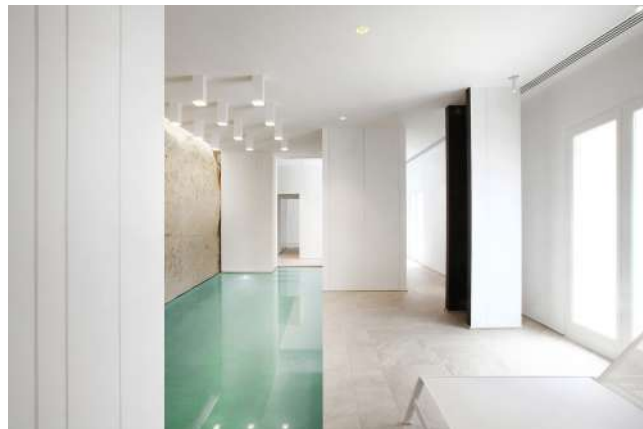
ΕΙΚ. 9

αντίληψη καταστάσεων, αντικειμένων και χώρου. Ως εκ τούτου, αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο σε διάφορα πεδία όπου το χρώμα είναι αναπόσπαστο μέρος της εμπειρίας του χρήστη. Πρέπει όμως να χρησιμοποιείται με προσοχή λαμβάνοντας υπόψη το πολιτιστικό πλαίσιο και τις ατομικές διαφορές.

Η εφαρμογή της ψυχολογίας των χρωμάτων στην αρχιτεκτονική εξετάζει επομένως πώς τα χρώματα επηρεάζουν τα ανθρώπινα συναισθήματα, τις συμπεριφορές και τις αντιλήψεις μέσα στο δομημένο περιβάλλον. Αποτελεί ένα πολυσύνθετο πεδίο που συνδυάζει τη θεωρητική γνώση, την αισθητική αντίληψη και την εμπειρική έρευνα με στόχο τη δημιουργία περιβαλλόντων ικανών να επηρεάσουν θετικά τη διάθεση, την παραγωγικότητα και την ευεξία των κατοίκων και χρηστών και να ενισχύσουν την αλληλεπίδραση με τον περιβάλλοντα χώρο. Η αρχιτεκτονική έχει πλέον τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τις νέες επιστημονικές γνώσεις και τα αποτελέσματα σχετικών εργαστηριακών πειραμάτων, να τις συνδυάσει με την πρακτική εμπειρία αιώνων και να τις ενσωματώσει στη σύγχρονη κατασκευή.

Η αλληλεπίδραση του φυσικού φωτός με τις χρωματιστές επιφάνειες επηρεάζει την αντίληψη του χρώματος, ένα στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό. Οι εποχιακές αλλαγές στην ένταση της φωτεινότητας αλλά και η κατεύθυνση και ένταση του τεχνητού φωτισμού, μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την αντίληψη του χρώματος και τη συναισθηματική αντίδραση

ΕΙΚ. 10



ΕΙΚ. 11

στον περιβάλλοντα χώρο.

Η επιλογή των χρωμάτων ποικίλλει ανάλογα με την λειτουργία του κτιρίου. Σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, τα ζωντανά χρώματα διεγείρουν τη δημιουργικότητα και τη μάθηση, ενώ οι εγκαταστάσεις υγείας προτιμούν ήρεμες παλέτες για να προάγουν την ηρεμία και την επούλωση. Στα εμπορικά κτίρια, τα χρώματα των brands ενισχύουν την εταιρική ταυτότητα. Στην εσωτερική διακόσμηση, η επιλογή των χρωμάτων στους χώρους κατοικίας και εργασίας μπορεί να επηρεάσει τη διάθεση και την παραγωγικότητα. Συγκεκριμένα, ανοιχτά μπλε και πράσινα χρώματα συχνά επιλέγονται για γραφεία, καθώς δημιουργούν μία ήρεμη ατμόσφαιρα που ενισχύει την εστίαση στην εργασία.

Παράλληλα, οι προόδοι στα υλικά και τις τεχνολογίες κατασκευής δίνουν τη δυνατότητα ενσωμάτωσης καινοτόμων χρήσεων χρώματος στο σχεδιασμό κτιρίων. Ο συνδυασμός των νέων τεχνολογικών δυνατοτήτων με την ολοκληρωμένη κατανόηση της ψυχολογίας των χρωμάτων οδηγεί στην κατασκευή χώρων που εναρμονίζονται με τις ανθρώπινες ανάγκες, ενισχύοντας την λειτουργική και ψυχολογική άνεση των κτιρίων και συμβάλλοντας στη δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και εργασίας.



ΕΙΚ. 12: Moorthi Y., 2002, Branding Principles



ΕΙΚ. 13: Arnold Bloch Liebler Lawyers Office. Εδώ, παρόλο που είναι γραφείο έχει χρησιμοποιηθεί το μαύρο, το οποίο προσδίδει κύρος στον χώρο.



ΕΙΚ. 14: Black Kite Offices

2.2 Χρωματική ανάλυση

Αξιοποιώντας το θεωρητικό υπόβαθρο που σκιαγραφήθηκε στην προηγούμενη ενότητα, αναλύονται στη συνέχεια χρώματα που χρησιμοποιούνται ευρέως στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό.

ΚΟΚΚΙΝΟ

Σύμφωνα με τον Kandinsky, το κόκκινο προσπαθεί με αυτοπεποίθηση για έναν στόχο, είναι ζωηρό, ανήσυχο, λαμπερό και ώριμο.¹

Ορισμένες θεωρίες της ψυχολογίας του χρώματος υποστηρίζουν ότι το κόκκινο ως χρώμα απαιτεί την προσοχή και προκαλεί αντίδραση, είτε πρόκειται για το χρώμα ώριμων φρούτων, αίμα, τοξικούς οργανισμούς ή φωτιά. Κατά συνέπεια λειτουργεί διεγερτικά² κάτι που συνάδει με τη διαισθητική άποψη του Le Corbusier ότι το κόκκινο για κάποιους είναι διεγερτικό και υποδηλώνει δύναμη και ενθουσιασμό.³

Το κόκκινο είναι ένα από τα βασικά χρώματα και συχνά συνδέεται με το πάθος, την ενέργεια και τον ενθουσιασμό. Πολύ κορεσμένα κόκκινα είναι έντονα και τολμηρά, ενώ λιγότερο κορεσμένα κόκκινα μπορούν να φαίνονται πιο απαλά και προς το ροζ. Τα φωτεινά κόκκινα είναι ζωντανά και τραβούν την προσοχή, χρησιμοποιούνται συχνά σε πινακίδες προειδοποίησης. Τα πιο σκούρα κόκκινα, όπως το μπορντό ή το μαρόν (maroon), είναι πιο εκλεπτυσμένα και κομψά. Το κόκκινο συνδέεται με έντονα συναισθήματα όπως η αγάπη⁴, ο θυμός και ο κίνδυνος, και μπορεί, επίσης, να διεγείρει την όρεξη⁵ (εξ' ου και η χρήση του στη διαφήμιση τροφίμων) και να αυξάνει τον καρδιακό ρυθμό και την αρτηριακή πίεση.

Στην αρχιτεκτονική θεωρείται κατάλληλο για χώρους που ωφελούνται από υψηλή ενέργεια, όπως γυμναστήρια και χώροι ψυχαγωγίας.

ΜΠΛΕ

Αναφορικά με τον Kandinsky, το μπλε είναι “το χρώμα του ουρανού όπως το φανταζόμαστε όταν ακούμε την λέξη παράδεισος”. Ένα χρώμα με “ατελείωτο βάθος...που καλεί τον άνθρωπο προς το άπειρο γεννώντας την ανάγκη

1 <https://architizer.com/blog/inspiration/collections/kandinskys-color-theory-and-architecture/>

2 Hurlbert A.C. and Ling Y., 2112, Understanding colour perception and preference. Colour Design Theories and Applications.

3 <https://www.heroal.de/en/topics/design/le-corbusier/index.php>

4 Pazda A.D. and Greitemeyer T., 2015, Color in romantic contexts in humans

5 Spencer Ch, 2015, Eating with our eyes: on the color of flavor

για αγνότητα".⁶

Όπως αναλύθηκε στην προηγούμενη ενότητα, θεωρίες της ψυχολογίας του χρώματος τονίζουν τη διαχρονική σύνδεση του μπλε στο ανθρώπινο μυαλό με τον αίθριο καιρό και το καθαρό νερό, κάτι το οποίο εξηγεί τα γαληνευτικά αποτελέσματα που ασυνείδητα δημιουργεί.⁷ Στο ίδιο πλαίσιο, ο Le Corbusier θεωρούσε πως το μπλε συνδέει συχνά τις υποκειμενικές αντιλήψεις για τον ουρανό και τη θάλασσα και μπορεί να ηρεμήσει τις αισθήσεις.⁸ Ως χρώμα συνδέεται συχνά με τη σταθερότητα, την αξιοπιστία και την ηρεμία, και χρησιμοποιείται στη διαφήμιση εταιρειών τεχνολογίας και υγειονομικής περίθαλψης για να μεταδώσει επαγγελματισμό και αξιοπιστία.⁹

Αναφορικά με την αίσθηση που δημιουργούν, τα πολύ έντονα μπλε είναι ζωντανά και αναζωογονητικά, ενώ λιγότερο έντονα μπλε κλίνουν προς τις παστέλ αποχρώσεις όπως το ανοιχτό μπλε. Τα φωτεινά μπλε, όπως το κυανό (cyan), είναι φρέσκα και μοντέρνα, ενώ τα πιο σκούρα μπλε, όπως το ναυτικό (navy blue), είναι πιο επίσημα και αυστηρά, γεγονός που συνάδει με τις εμπειρικές μελέτες που έχουν αποδείξει ότι τα υψηλότερα επίπεδα κορεσμού είναι λιγότερο χαλαρωτικά.¹⁰

Στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό χρησιμοποιείται συχνά για τη δημιουργία ήρεμων περιβαλλόντων σε χώρους όπως υπνοδωμάτια και νοσοκομεία.

KITPINO

Ο Kandinsky θεωρούσε ότι το κίτρινο είναι ένα χρώμα ζεστό, τολμηρό και συναρπαστικό, ενοχλητικό για μερικούς ανθρώπους, τυπικό γήινο χρώμα και αντιπροσωπεύει την τρέλα και μια επίθεση οργής.¹¹

Η ψυχολογική αντίδραση των ανθρώπων στο κίτρινο δεν είναι σταθερή και μπορεί να θεωρηθεί ότι εξαρτάται από το πλαίσιο στο οποίο εμφανίζεται και την απόχρωση που χρησιμοποιείται. Έτσι, από την μία πλευρά θεωρείται ως χρώμα παιχνιδιάρικο, διασκεδαστικό και ευχάριστο¹², ενώ είναι το χρώμα που έρχεται στην μνήμη όταν κανείς

6 Kandinsky Wassily, The language of form and color

7 Gage J., 1999, Colour and Meaning: Art, Science and Symbolism

8 <https://www.heroal.de/en/topics/design/le-corbusier/index.php>

9 Moorthi Y., 2002, Branding Principles- Application to Business-to-Business Branding. SSRN Electronic Journal, 8

10 Valdez P. & Mehrabian A., 1994, Effects of color on emotion

11 <https://architizor.com/blog/inspiration/collections/kandinskys-color-theory-and-architecture/>

12 Clarke T. and Costall A., 2008, The emotional connotations of color: a qualitative investigation. Color Research and Application, 33

ακούει ευχάριστη, έντονη μουσική¹³. Από την άλλη έχει μια διεγερτική ποιότητα που μπορεί να καταστεί ενοχλητική.¹⁴ Στην αρχιτεκτονική, στο σωστό πλαίσιο και με τη σωστή απόχρωση και έκταση εφαρμογής, μπορεί να παρέχει έμπνευση και να καθιστά τους ανθρώπους διαλλακτικούς και συγκαταβατικούς. Φωτίζει τα δωμάτια του σπιτιού και τραβά την προσοχή, για αυτό και συνιστάται για δωμάτια όπως η κουζίνα ή ο χώρος που διαβάζουν τα παιδιά. Αντίθετα, δε θεωρείται καλή επιλογή για χώρους χαλάρωσης, όπως τα υπνοδωμάτια. Όταν χρησιμοποιείται σε έντονες αποχρώσεις μπορεί να δημιουργήσει νευρικότητα και να είναι κουραστικό για τα μάτια. Το πολύ σκούρο κίτρινο έχει συνδεθεί με την πρόκληση συναισθημάτων φόβου, και για το λόγο αυτό είναι καλό να αποφεύγεται, ιδιαίτερα στα παιδικά δωμάτια.¹⁵

ΠΡΑΣΙΝΟ

Ο Kandinsky πίστευε ότι το πράσινο προσδίδει ηρεμία και γαλήνη, αλλά παράλληλα έχει και μια κρυφή παθητική δύναμη. “Το πράσινο είναι σαν μια χοντρή, πολύ υγιής αγελάδα, ξαπλωμένη και ακίνητη, ικανή μόνο να μασάει το χορτάρι και να κοιτάει τον κόσμο με ηλίθια θαμπά μάτια.”¹⁶

Η πλειονότητα των ερευνών για τις ψυχολογικές επιπτώσεις του πράσινου ξεκινούν με τη σύνδεσή του με τη φύση και κατά συνέπεια είναι ένα χρώμα που δημιουργεί θετικά συναισθήματα.^{17 18}

Έρευνες δείχνουν ότι προσφέρει ψυχική και σωματική χαλάρωση, αίσθηση ασφάλειας και ηρεμίας και διευκολύνει ιδιαίτερα την επικοινωνία¹⁹. Ο συνδυασμός με το καφέ και άλλες γήινες αποχρώσεις δημιουργεί την αίσθηση της φύσης, αυξάνοντας τις παραπάνω επιδράσεις. Οι ανοιχτές αποχρώσεις, όπως το χρώμα του πράσινου μήλου, δημιουργούν αίσθηση αναζωογόνησης, χαράς και ευεξίας, ενώ οι πιο σκούρες αποχρώσεις, όπως το πράσινο του δάσους, είναι πιο παραδοσιακές και συμβολίζουν σταθερότητα.²⁰ Χρησιμοποιείται, επίσης, επιτυχώς σε γραφεία

13 Palmer S.E., Schloss K.B., Xu Z., Prado-Leon L.R., 2013, Music-color associations are mediated by emotion. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 110

14 Goldstein K., 1942, Some experimental observations concerning the influence of colors on the function of the organism. Occupational Therapy and Rehabilitation, 21

15 <https://tetralux.gr/symvoules-ergaleia/psychologia-ton-chromaton/>

16 <https://architizer.com/blog/inspiration/collections/kandinskys-color-theory-and-architecture/>

17 Clarke T. and Costall A., 2008, The emotional connotations of color: a qualitative investigation. Color Research and Application, 33

18 Adams F.M. and Osgood C.E., 1973, A cross-cultural study of the affective meanings of color. Journal of Cross-cultural Psychology, 4

19 Lichetfeld C., Elliot A.J., Meier M.A. and Pekrun R., 2021, Fertile green: Green facilitates creative performance: Personality and Social Psychology Bulletin, 38

20 <https://tetralux.gr/symvoules-ergaleia/psychologia-ton-chromaton/>

και σχολεία.

ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ

Το πορτοκαλί είναι ένα δευτερεύον χρώμα που δημιουργείται με ανάμειξη του κόκκινου και του κίτρινου. Σύμφωνα με τον Kandinsky, το κόκκινο διατηρεί το χαρακτήρα του μέσα στο πορτοκαλί, χαρίζοντας του την αίσθηση της εξάπλωσης προς τον θεατή.²¹ Ο Le Corbusier συμπληρώνει ότι το πορτοκαλί είναι ένα χρώμα γεμάτο ενέργεια και εκφράζει τη χαρά, την αισιοδοξία και τη νεότητα και σημειώνει ότι στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό μπορεί να δημιουργήσει μια ευχάριστη ατμόσφαιρα, αρκεί να μη χρησιμοποιηθεί σε υπερβολικό βαθμό.

Αισθητικά, πολύ κορεσμένα πορτοκαλί είναι ενεργητικά και τολμηρά, ενώ λιγότερο κορεσμένα πορτοκαλί είναι πιο απαλά, πλησιάζοντας προς το ροδακινί ή το κοραλλί. Τα φωτεινά πορτοκαλί, όπως το νέον πορτοκαλί, είναι πολύ διασκεδαστικά και τραβούν την προσοχή, ενώ τα πιο σκούρα είναι πιο φθινοπωρινά και θυμίζουν περισσότερο μια παλαιά εποχή.

Προκαλεί, ακόμη, ενθουσιασμό και ζεστασιά και μπορεί να διεγείρει την όρεξη για αυτό χρησιμοποιείται συχνά στο μάρκετινγκ. Επειδή είναι έντονο χρώμα και τραβάει την προσοχή (όπως και το κόκκινο και το κίτρινο), χρησιμοποιείται ευρέως για θέματα ασφαλείας (σωσίβια, προειδοποιητικές πινακίδες κλπ.)²²

ΜΩΒ

Το μωβ είναι το τρίτο δευτερεύον χρώμα το οποίο δημιουργείται με ανάμειξη του κόκκινου και του μπλε. Είναι ένα ψυχρό χρώμα το οποίο, σύμφωνα με τον Kandinsky²³ έχει την τάση να απομακρύνεται από την ανθρωπότητα και ενσωματώνει στοιχεία αδυναμίας και λύπης.

Παράλληλα όμως συνδέεται με την πολυτέλεια, το μυστήριο και την πνευματικότητα. Το μωβ, επίσης, είναι ένα χρώμα αρκετά μοντέρνο και συμβολίζει την κυριαρχία, γι' αυτό χρησιμοποιήθηκε σε βασιλικές περιβολές, αλλά και σε μανδύες κληρικών και αυτοκρατόρων. Αυξάνει την παρατηρητικότητα ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί καταπραυντικά και δεν κουράζει τα μάτια. Τέλος, προτείνεται σε χώρους ξεκούρασης, αναγνωστήρια ή χώρους ψυχαγωγίας.²⁴

21 Kandinsky Wassily, 1912, On the Spiritual in Art, the Language of Form and Color

22 Wogalter M.S., Mayhorn C.B. and Zielinska O.A., 2015, Use of color in warnings

23 Kandinsky Wassily, 1912, On the Spiritual in Art, the Language of Form and Color

24 <https://www.naftemporiki.gr/culture/1438387/to-mov-chroma-ayxanei-tin-paratiritikotita-eno-taytochrona-leitoyrgei-katapraynti-ka-kai-den-koyrazei-ta-matia/>

ΡΟΖ

Το ροζ είναι μια απόχρωση του κόκκινου, δημιουργείται με ανάμειξη του κόκκινου με λευκό και συνδέεται με την αγάπη, τη θηλυκότητα και τη συμπόνια. Πολύ κορεσμένα ροζ, όπως το φούξια, είναι τολμηρά και ζωντανά, ενώ λιγότερο κορεσμένα ροζ, όπως το παστέλ ροζ, είναι πιο απαλά και ήρεμα. Τα ροζ κυμαίνονται από πολύ φωτεινά και ζωηρά μέχρι απαλότερα και καθησυχαστικά. Ακόμη, τα φωτεινά ροζ είναι ενεργητικά και νεανικά, σε αντίθεση με τα πιο σκούρα ροζ, όπως το ροζέ, που είναι πιο ρομαντικά. Συμβολίζει, επίσης, την στοργή, τη φροντίδα και το παιχνίδι και χρησιμοποιείται συχνά στη διαφήμιση προϊόντων που σχετίζονται με την ομορφιά, τον ρομαντισμό και τα παιδικά προϊόντα, ειδικά για κορίτσια. Τέλος, το ροζ είναι συνδεδεμένο με τη θηλυκότητα²⁵ με αποτέλεσμα να αποτελεί το χρώμα προτίμησης για συντριπτικά μεγαλύτερο αριθμό γυναικών σε σχέση με τους άντρες.²⁶

MAYPO

Το μαύρο είναι αχρωματικό, που σημαίνει ότι δεν έχει απόχρωση. Ο Kandinsky σημειώνει ότι το μαύρο μοιάζει με τη σιωπή του σώματος μετά το θάνατο, το τέλος της ζωής. Καθώς είναι το λιγότερο αρμονικό από όλα τα χρώματα, κάθε άλλο χρώμα δίπλα του δείχνει πιο δυνατό και ακριβές.²⁷

Σε γλωσσολογικό επίπεδο, το μαύρο και το λευκό απαντώνται σε όλες τις γλώσσες, ακόμα και σε αυτές που δεν διαθέτουν λέξεις για άλλα χρώματα.²⁸ Συνδέεται πολύ συχνά με την επιστημότητα, το μυστήριο και την κομψότητα και δεδομένου ότι το μαύρο είναι η απουσία φωτός, δεν έχει επίπεδα κορεσμού. Το καθαρό μαύρο είναι η πιο σκοτεινή δυνατή τιμή, ωστόσο παραλλαγές περιλαμβάνουν πολλές αποχρώσεις του. Τέλος, το μαύρο σηματοδοτεί δύναμη, κομψότητα και εκλεπτυσμό και χρησιμοποιείται σε πολυτελή προϊόντα και υψηλής ποιότητας branding. Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί επίσης να συμβολίζει το πένθος και τη σοβαρότητα.

Στην αρχιτεκτονική, το μαύρο όπως και το γκρι, συχνά χρησιμοποιούνται σε εταιρικά περιβάλλοντα για να προκαλούν την εντύπωση εκλεπτυσμένης δύναμης, αν και μπορεί να κάνουν τον χώρο σκοτεινό εάν χρησιμοποιηθούν υπερβολικά. Τέλος, αξιοποιώντας τη δύναμη του μαύρου να τονίζει τα χρώματα που βρίσκονται δίπλα του, συχνά χρησιμοποιείται ως πλαίσιο και για να τονίσει την έμφαση σε τρίτες επιφάνειες.

25 Clarke T. and Costall A., 2008, The emotional connotations of color: a qualitative investigation. Color Research and Application, 33

26 He W., Zhang Y., Zhu J., Xu Y., Chen W., 2011, Could sex difference in color preference and its personality correlates fit into social theories? Let Chinese university students tell you. Personality and Individual Differences, 51

27 Kandinsky Wassily, 1912, On the Spiritual in Art, the Language of Form and Color

28 Kay P., 2015, Universality of color categorization

ΛΕΥΚΟ

Το λευκό είναι επίσης αχρωματικό και όπως και το μαύρο, το λευκό δεν έχει επίπεδα κορεσμού. Σύμφωνα με τον Kandinsky είναι ένα μη-χρώμα ή η άρνηση του χρώματος. Μπροστά στο λευκό, τα υπόλοιπα χρώματα απλά χάνουν την όποια έλξη δημιουργούν.²⁹

Το λευκό, στη δυτική κουλτούρα, συνδέεται με την καθαρότητα, την απλότητα και την καθαριότητα, ενώ στην Κίνα και άλλους Ασιατικούς πολιτισμούς συνδέεται με το πένθος. Το καθαρό λευκό είναι η πιο φωτεινή δυνατή τιμή, ωστόσο κάποιες παραλλαγές περιλαμβάνουν πολλές αποχρώσεις του. Συμβολίζει την αθωότητα και την ειρήνη και χρησιμοποιείται συχνά σε μινιμαλιστικούς σχεδιασμούς αφού μπορεί να κάνει τους χώρους να φαίνονται μεγαλύτεροι και πιο ανοικτοί.

ΓΚΡΙ

Το γκρι είναι και αυτό αχρωματικό, ένα μείγμα μαύρου και λευκού, που συχνά συνδέεται με την ουδετερότητα και την ισορροπία και δεν έχει επίπεδα κορεσμού αλλά μπορεί να διαφέρει στην θερμότητα ή την ψυχρότητα του με βάση τις υποτόνους του (μπλε, πράσινο, καφέ, κλπ.). Κυμαίνεται από ανοιχτό γκρι (πιο κοντά στο λευκό) έως σκούρο γκρι (πιο κοντά στο μαύρο). Μια ιδιαιτερότητα αυτού του χρώματος είναι ότι έχει την ιδιότητα ανάλογα με το ποιο χρώμα έχει δίπλα του, να παίρνει μια άλλη απόχρωση, κοντά στο συμπληρωματικό του κάθε χρώματος.

Για τον Kandinsky πάντως, το γκρι είναι ένα χρώμα χωρίς καμία έλξη και ακίνητο, με την ακινησία της ερήμωσης και της ασφυξίας.³⁰

Το γκρι σηματοδοτεί ουδετερότητα, εκλεπτυσμό και πρακτικότητα και χρησιμοποιείται επίσης συχνά σε μοντέρνα και βιομηχανικά σχέδια για να μεταδώσει επαγγελματισμό και διαχρονικότητα.

29 Kandinsky Wassily, 1912, *On the Spiritual in Art, the Language of Form and Color*

30 Kandinsky Wassily, 1912, *On the Spiritual in Art, the Language of Form and Color*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ BAUHAUS

Η σχολή Καλών Τεχνών του **Bauhaus** ιδρύθηκε το 1919 στην Βαϊμάρη της Γερμανίας από τον αρχιτέκτονα Walter Gropius. Είχε ως δηλωμένο στόχο τη συνένωση τέχνης, τεχνικής και τεχνολογίας σε ένα ενιαίο έργο με αποκορύφωμα την κατασκευή και παράλληλα την προσαρμογή της καλλιτεχνικής δημιουργίας στις ανάγκες της μαζικής παραγωγής με έμφαση στην λειτουργικότητα.

Στα δεκατέσσερα χρόνια της λειτουργίας της η σχολή μετακινήθηκε από την Βαϊμάρη (1919-1925) στο Dessau (1925-1932) και τελικά στο Βερολίνο (1932-1933) και τέλεσε υπό τη διεύθυνση τριών κορυφαίων αρχιτεκτόνων της εποχής: Walter Gropius (1919- 1928), Hannes Meyer (1928-1930) και Ludwig Mies van der Rohe (1930-1933). Το 1933 η σχολή αυτοδιαλύθηκε κάτω από την ασφυκτική πίεση του ναζιστικού καθεστώτος. Το διδακτικό προσωπικό περιλάμβανε διάσημους καλλιτέχνες της εποχής όπως οι Paul Klee, Wassily Kandinsky, Oskar Schlemmer και László Moholy-Nagy.



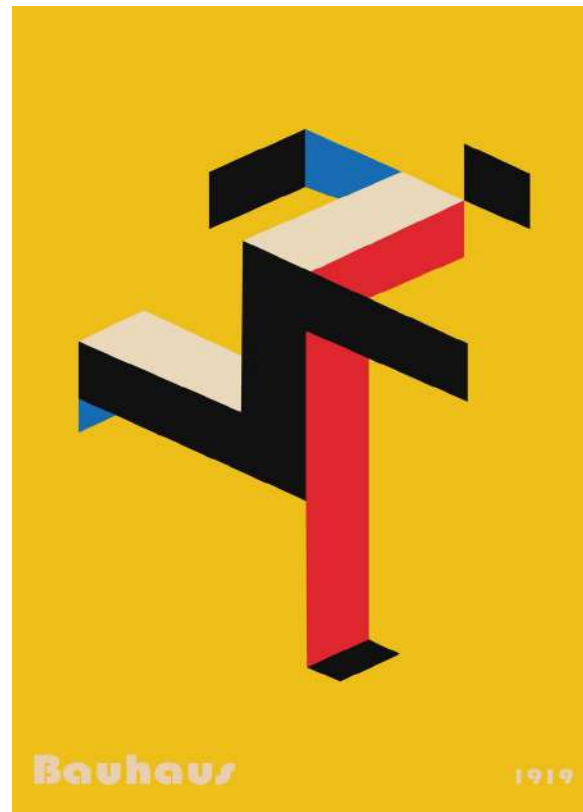
εικ. 15: Αφίσα Bauhaus Ausstellung 1923

Σε εκπαιδευτικό επίπεδο, η σχολή επαναπροσδιόρισε τις σχέσεις μεταξύ καθηγητή και φοιτητή, καλλιτέχνη και τεχνίτη, συνέδεσε την τέχνη με τη βιομηχανική παραγωγή ανοίγοντας παράλληλα τη σχολή στην εμπορική δραστηριότητα, αγκάλιασε τις νέες τεχνολογίες και προώθησε προχωρημένες μορφές κοινοτικής διαβίωσης. Το στυλ Bauhaus αποτέλεσε ένα από τα ρεύματα με τη μεγαλύτερη επιρροή στο μοντέρνο design, τη μοντερνιστική αρχιτεκτονική και την αρχιτεκτονική εκπαίδευση και διαμόρφωσε καθοριστικά τις μετέπειτα εξελίξεις στην τέχνη, την αρχιτεκτονική, τη γραφιστική, το σχεδιασμό εσωτερικών χώρων, το βιομηχανικό design και την τυπογραφία. Μέσα στις αντίξοες συνθήκες του Μεσοπολέμου, το Bauhaus κατόρθωσε να βρει απαντήσεις στα φλέγοντα ζητήματα που έθετε η εποχή στην καλλιτεχνική και αρχιτεκτονική παιδεία και να χαράξει ένα δρόμο προς το μέλλον τον οποίο βαδίζουμε ακόμα και σήμερα.¹²³

1 <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/phases>

2 https://www.bauhaus.de/en/das_bauhaus/

3 Droste, M., 1998, Bauhaus 1919-1933, Benedikt Taschen Verlag GmbH



εικ. 16: Αφίσα Bauhaus "Running man" 1919

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΣΤΟ BAUHAUS

4.1 Το χρώμα στο Bauhaus – Θεωρίες και εκπαιδευτική πρακτική

Η μελέτη του χρώματος στο Bauhaus επηρεάστηκε από ένα ευρύ πλαίσιο παλαιότερων καλλιτεχνικών και επιστημονικών θεωριών και κυρίως από το θεμελιώδες για τη θεωρία του χρώματος έργο του Goethe «Η Θεωρία των Χρωμάτων».¹ Η επανερμηνεία του **Johannes Itten** στη χρωματική σφαίρα του ρομαντικού ζωγράφου Philipp Otto Runge (1810) αποτέλεσε τη βάση της χρωματικής διδασκαλίας για τα θεωρητικά μαθήματα στο Bauhaus.

Το χρωματικό αστέρι του Itten, όπως και ο απλοποιημένος χρωματικός κύκλος του, βοηθούν στην οπτικοποίηση των σχέσεων μεταξύ των χρωμάτων και χρησιμοποιούνται εκτεταμένα ακόμα και σήμερα. Επιπλέον, ο Itten ανέπτυξε ένα δομημένο θεωρητικό πλαίσιο για να κατανοήσει και να διδάξει τις σχέσεις μεταξύ των χρωμάτων, το οποίο ονόμασε «Οι Επτά Αντιθέσεις του Χρώματος», δηλαδή αντιθέσεις: απόχρωσης, φωτεινό / σκοτεινό, θερμό / ψυχρό, συμπληρωματικότητας (χρώματα αντίθετα στον κύκλο), αναλογικότητας (χρώματα κοντινά), κορεσμός και επεκτασιμότητα (η αναλογία μεταξύ των χρωμάτων). Η χρωματική αρμονία επιτυγχάνεται εξισορροπώντας τις επτά αυτές αντιθέσεις στο πλαίσιο μιας συνολικής σύνθεσης.



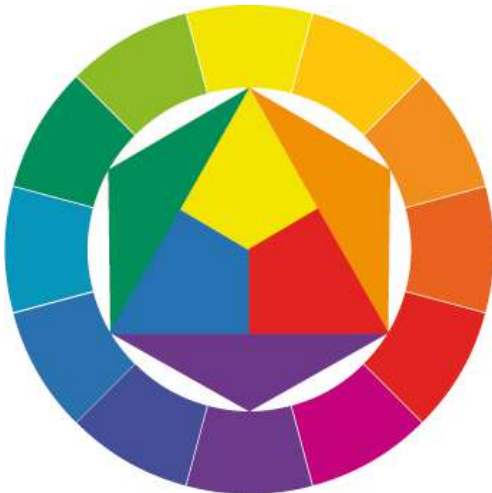
Χρησιμοποιεί τα βασικά χρώματα (μπλε, κίτρινο, κόκκινο) και κάνει αντίθεση φωτεινού-σκούρου με μαύρο ή άσπρο. Σε κάποιες περιπτώσεις χρησιμοποιεί τα συμπληρωματικά χρώματα (πράσινο, πορτοκαλί, βιολεί) και ξανά κάνει την ίδια αντίθεση.



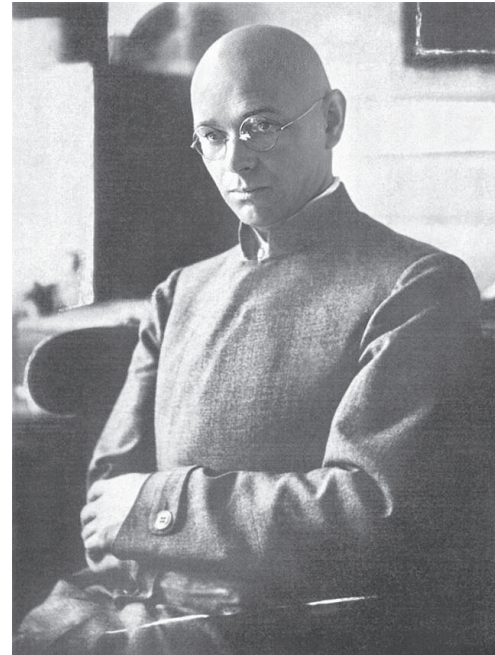
εικ. 17: Χρωματικό αστέρι Johannes Itten

¹ Ascher Barnstone, Deborah, The Color of Modernism: Paints, Pigments, and the Transformation of Modern Architecture in 1920s Germany, σελίδες 12-15

Παράλληλα ο Itten μελέτησε εκτεταμένα τόσο την ψυχολογική όσο και τη συμβολική επίπτωση του χρώματος. Πίστευε ότι τα χρώματα είναι «δυνάμεις, λαμπερές ενέργειες που μας επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά»² και διαμόρφωσε το εκπαιδευτικό πλαίσιο που έδινε τη δυνατότητα στους φοιτητές του να τις τιθασεύσουν και να τις αξιοποιήσουν.



εικ. 18: Χρωματικός κύκλος Johannes Itten



εικ. 19: Johannes Itten

2 Itten, Johannes, The Art of Color, σελίδα 16

Ο **Wassily Kandinsky** θεωρούσε ότι το χρώμα αποτελεί ένα τρόπο να «επηρεάσει κανείς απευθείας την ανθρώπινη ψυχή. Το χρώμα είναι τα πλήκτρα και ο καλλιτέχνης τα χρησιμοποιεί για να κάνει την ψυχή του ανθρώπου να πάλλεται».¹ Ανέπτυξε τη δική του Θεωρία Αντιστοιχίας του Χρώματος με βάση την οποία κάθε χρώμα αντιστοιχούσε σε συγκεκριμένα συναισθήματα και σχεδίασε το δικό του χρωματικό κύκλο, όπου τα χρώματα ήταν ταξινομημένα με βάση τη συναισθηματική τους επίδραση. Πίστευε ότι τα τρία βασικά χρώματα, το μπλε το κίτρινο και το κόκκινο, αντιστοιχίζονται με τα τρία βασικά σχήματα, κύκλο, τρίγωνο και τετράγωνο.² Ο Kandinsky ανέπτυξε σημαντικό εκπαιδευτικό έργο καθ' όλη τη διάρκεια της παρουσίας του στο Bauhaus (1922-1933). Η πεποίθησή του ότι η αναγέννηση των τεχνών θα οδηγήσει σε συνένωση της αρχιτεκτονικής, της ζωγραφικής και της γλυπτικής σε μια νέα, μνημειώδη δημιουργία³ και οι θεωρίες του για τα βασικά χρώματα και τη χρήση των χρωματικών αντιθέσεων, επέδρασαν καθοριστικά στην προσέγγιση αξιοποίησης του χρώματος στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό του Bauhaus.



Χρησιμοποιεί κυρίως τα τρία βασικά χρώματα (μπλε, κόκκινο, κίτρινο) σε πιο θερμές αποχρώσεις και τα εμπλουτίζει προσθέτοντας τα συμπληρωματικά τους και το μαύρο. Ορισμένες φορές χρησιμοποιεί και τις τριτογενείς αποχρώσεις σε μικρό βαθμό.



εικ. 20: Wassily Kandinsky

1 Kandinsky, For the spiritual in art, σελίδα 43

2 Ο Kandinsky πίστευε ότι η θεωρία του αυτή αποτελεί κοινή πεποίθηση και το υποστήριξε με ερωτηματολόγια που ανάρτησε έξω από το εργαστήριο Τοιχογραφίας. Η πλειονότητα των φοιτητών, όντως υποστήριξε τη θεωρία του Kandinsky η οποία όμως δεν ήταν και γενικότερα αποδεκτή. Ο Klee χαρακτηριστικά σημείωσε ότι «ο κρόκος του αυγού είναι στρογγυλός και κίτρινος».

3 Ridler, M. J., Color and Architecture: Walter Gropius and the Bauhaus Wall-Painting Workshop in Collaboration, σελίδα 6

Ο **Paul Klee** πίστευε ότι το χρώμα πρέπει να στοχεύει στο να προσδώσει αρμονία και ισορροπία σε μία σύνθεση και συνέκρινε τη χρήση του χρώματος στα έργα του με το ρυθμό και την αρμονία στην μουσική. Όπως και οι Itten και Kandinsky θεωρούσε ότι το χρώμα μπορεί να επικοινωνήσει συναισθήματα και ιδέες. Σε αντίθεση όμως με αυτούς, οι σημειώσεις και οι πρακτικές ασκήσεις από τα μαθήματά του υποδεικνύουν ότι απέφευγε τις χρωματικές αντιθέσεις και εξερευνούσε συνδυασμούς τριτογενών χρωμάτων, κοντινών στο χρωματικό κύκλο.

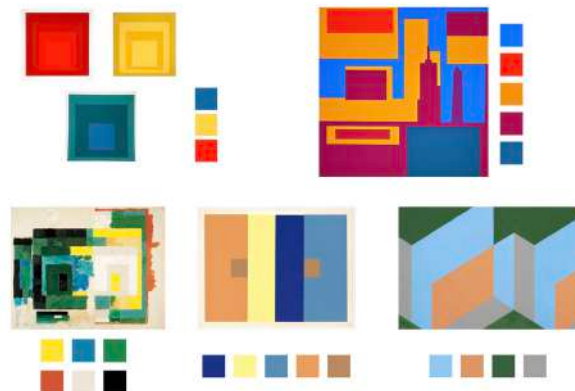


εικ. 21: Paul Klee



Συχνά χρησιμοποιεί τα πρωταρχικά χρώματα ως βάση για τους πίνακές του, επιδιώκοντας να δημιουργήσει ζωντανές και έντονες συνθέσεις. Χρησιμοποιεί επίσης αρκετά αποχρώσεις των βασικών και σε μικρότερο βαθμό τις τριτογενείς αποχρώσεις.

Ο **Josef Albers** αντίθετα έδωσε έμφαση στη σχετικότητα του χρώματος. Σύμφωνα με τον Albers, προκειμένου να «χρησιμοποιήσει κανείς το χρώμα αποτελεσματικά, πρέπει να κατανοήσει ότι το χρώμα συνεχώς ξεγελάει... Η οπτική αντίληψη του χρώματος σχεδόν ποτέ δεν συνάδει με τη φυσική μορφή του».¹ Στο πλαίσιο αυτό, ο Albers κατέδειξε ότι ο τρόπος που αντιλαμβανόμαστε ένα χρώμα εξαρτάται από τα χρώματα που βρίσκονται γύρω του. Εξέτασε τον τρόπο που τα χρώματα αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους καθώς και τη σχέση μεταξύ της φωτεινότητας, των υλικών, της επιφάνειας και του χρώματος. Προτίμησε δε να μην προτείνει κάποια γενικευμένη θεωρία για τη συμπεριφορά του χρώματος. Αντ' αυτού, ανέπτυξε το πλαίσιο με τα χρωματικά τρίγωνα, που βοηθάει τους φοιτητές να πειραματισθούν αυτόνομα και να εξαγουν τα δικά τους συμπεράσματα. Αυτό άλλωστε καθιστά το βιβλίο του *Interaction of Color* ένα από τα πιο σημαντικά και διαχρονικά βιβλία για το χρώμα.



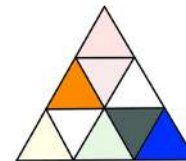
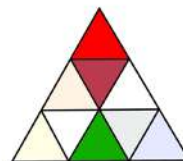
Και ο Albers με τη σειρά του χρησιμοποιεί τα βασικά χρώματα και στις αποχρώσεις αυτών, ωστόσο κυρίως εστιάζει στην αλληλεπίδραση των χρωμάτων μεταξύ τους αλλά και με τις δικές τους αποχρώσεις.



εικ. 22: Josef Albers

¹ Albers, Josef, *Interaction of Color*, σελίδα 1

Χρωματικά τρίγωνα του Albers



4.2 Το χρώμα στην αρχιτεκτονική του Bauhaus

Το Bauhaus αποτέλεσε το «όχημα» για να διαμορφώσουν και να διδάξουν τις ιδέες τους κορυφαίοι θεωρητικοί του χρώματος, οι οποίοι επηρέασαν καθοριστικά την εξέλιξη της θεωρίας του χρώματος στην τέχνη σε όλη τη διάρκεια του 20ου αιώνα. Η αρχιτεκτονική όμως του Bauhaus, όπως και του μοντερνισμού γενικότερα, έχει μείνει στην ιστορία ως «μονοχρωματική αρχιτεκτονική» με το λευκό να θεωρείται το «σήμα κατατεθέν» του κινήματος.

Προκειμένου να αναλυθεί η προσέγγιση αξιοποίησης του χρώματος στην αρχιτεκτονική του Bauhaus, θα εξεταστούν οι στόχοι της σχολής, όπως ξεκάθαρα αποτυπώθηκαν στο μανιφέστο του Bauhaus (Walter Gropius, 1919)¹:

“Ο απώτερος στόχος κάθε καλλιτεχνικής δραστηριότητας είναι η Κατασκευή.... Ας θελήσουμε, ας σκεφτούμε, ας δημιουργήσουμε μαζί το νέο κτίριο του μέλλοντος, που θα συνενώνει τα πάντα σε μια μορφή: αρχιτεκτονική και γλυπτική και ζωγραφική και που μια μέρα θα σηκωθεί προς τον ουρανό από εκατομμύρια χέρια τεχνιτών ως κρυστάλλινο σύμβολο μιας νέας πίστης που έρχεται.»

Ο στόχος λοιπόν δεν είναι τίποτα λιγότερο από μία Νέα Αρχιτεκτονική η οποία, «όπως και η ανθρώπινη φύση, πρέπει να περικλείει τα πάντα»², μία ολιστική αρχιτεκτονική που συνθέτει τη δουλειά του καλλιτέχνη και του τεχνίτη, που συνδυάζει την επιστήμη, την τεχνολογία και την τέχνη



εικ. 23: Γραφείο Walter Gropius στη σχολή του Bauhaus

εικ. 24: Χρωματική παλέτα του Bauhaus



Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ BAUHAUS

¹ <https://www.goethe.de/prj/hum/de/dos/bau/21394277.html>

² Gropius, Walter, 1965, The New Architecture and the Bauhaus, M.I.T. Press, σελίδα 65

σε ένα συνολικό έργο.

Και το χρώμα; Πως εντάσσεται στο όραμα του Gropius και του Bauhaus γενικότερα; Μπορεί να διαπιστωθεί μέσα από την εξέλιξη και το έργο των εργαστηρίων της σχολής, και κατά κύριο λόγο του **Εργαστηρίου Τοιχογραφίας**.

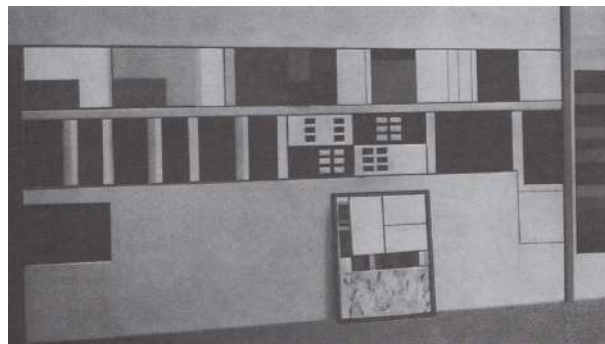
Κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας της σχολής και υπό την καθοδήγηση του Johannes Itten και των αδελφών Oskar και Carl Schlemmer³, το Εργαστήριο παραμένει μακριά από το στόχο της σύνδεσης των τεχνών. Εξάλλου ο Itten, ηγετική φυσιογνωμία στο Bauhaus κατά τα πρώτα έτη της λειτουργίας του, παραμένει εξαιρετικά σκεπτικός: «Τοιχογραφία – Αρχιτεκτονική. Ο μόνος τρόπος να συνυπάρξουν αρμονικά είναι όταν η αρχιτεκτονική γίνεται αυτοσκοπός, ως καθαρή τέχνη... Η λειτουργική αρχιτεκτονική είναι ένας ξεκάθαρα μη καλλιτεχνικός στόχος»⁴. Σχετική είναι και η άποψη του Oskar Schlemmer: «Οι νόμοι της αρχιτεκτονικής διαφέρουν από αυτούς της ζωγραφικής. Όταν η ζωγραφική υπηρετεί μια λειτουργία στο πλαίσιο της αρχιτεκτονικής πρέπει, ασφαλώς, να υπακούει στους κανόνες της. ... Η ζωγραφική πρέπει να παραμείνει αυτό που είναι, τέλεια μέσα στο δικό της πλαίσιο. Πιστεύω ακράδαντα, ότι οι νόμοι της ζωγραφικής δεν έχουν αλλάξει και δεν θα αλλάξουν ποτέ».⁵

3 Από τους αδελφούς Schlemmer, μόνο ο Oskar, διάσημος ζωγράφος, γλύπτης, σχεδιαστής και χορογράφος, παραμένει ευρύτερα γνωστός σήμερα.

4 Ridler, Morgan, 2016, The Bauhaus Wall Painting Workshop: Mural Painting to Wallpapering, Art to Product (σελίδα 60)

5 Ibid., σελίδα 74

εικ. 25



εικ. 26



εικ. 27



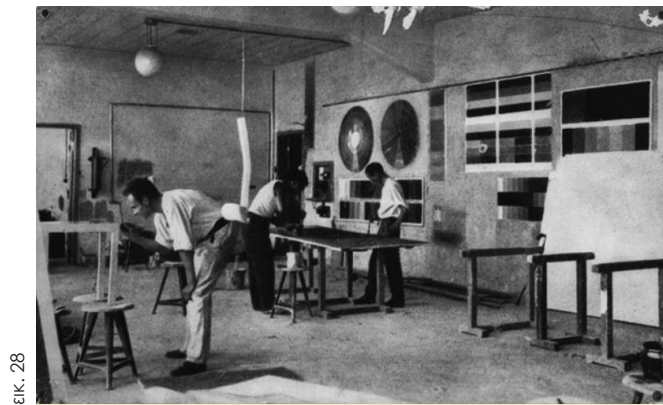
Το αποτέλεσμα: Οι τοίχοι αποτελούν τον καμβά για μία νέα ζωγραφική, με έντονα χρώματα, σύγχρονη θεματολογία και μορφή, αλλά απολύτως ανεξάρτητη από την αρχιτεκτονική και το χώρο.

Η προσέγγιση οδηγεί αναπόφευκτα σε σύγκρουση μεταξύ του Εργαστηρίου και του Γκορίους. Κατά την ανακαίνιση του Δημοτικού Θεάτρου της Jena, που είχε ανατεθεί στο Bauhaus, ο Γκορίους δίνει την εντολή να ξαναβαφτούν οι τοίχοι της κύριας αίθουσας και του φουαγιέ, καταστρέφοντας τις τοιχογραφίες του Schlemmer.⁶ Η απόφαση ήρθε, μετά και την έντονη κριτική από τον van Doesburg, ηγετική μορφή του αρχιτεκτονικού κινήματος De Stijl και συνεργάτη του Bauhaus, ο οποίος θεώρησε ότι η τοιχογραφίες του Schlemmer «συγκρούονται» με τον όλο σχεδιασμό.

Η έλευση του Wassily Kandinsky το καλοκαίρι του 1922, ο οποίος και ανέλαβε τη θέση του Master of Form για το Εργαστήριο Τοιχογραφίας, αντικαθιστώντας τον Schlemmer, ήταν κομβικής σημασίας. Ο Kandinsky ήταν γνωστός υπέρμαχος της «διασύνδεσης» των τεχνών, ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1910. Ονειρευόταν δε τη συνεργασία ζωγραφικής και αρχιτεκτονικής ως ίσων στη δημιουργία μνημειώδους τέχνης.

Η φιλοσοφία του καταδεικνύεται emphaticά στο σημειώμά του το 1924, αναφορικά με την κατεύθυνση

⁶ Δυστυχώς δεν έχουν επιβιώσει φωτογραφίες από τις τοιχογραφίες και κατά συνέπεια δεν μπορούμε να έχουμε πλέον άποψη για την αισθητική και το τελικό αποτέλεσμα στο συνολικό σχεδιασμό.



ΕΙΚ. 28

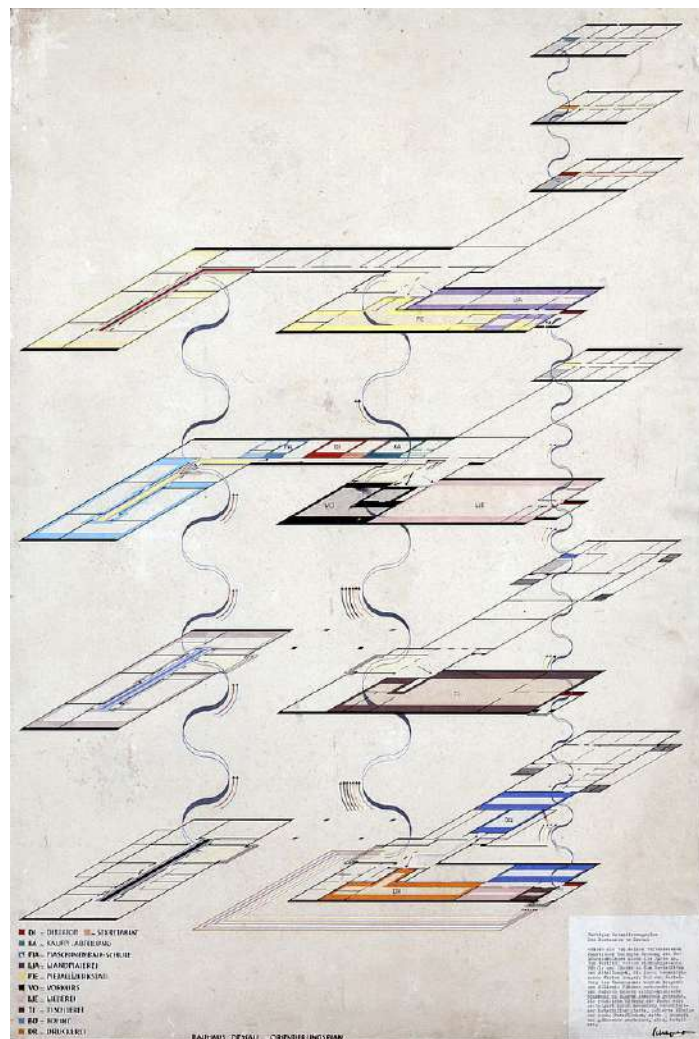


ΕΙΚ. 29

του Εργαστηρίου. Εκεί σκιαγραφεί δύο πιθανές προσεγγίσεις για το πώς το χρώμα μπορεί να αλλάξει την μορφή (form). Σύμφωνα με την πρώτη, το χρώμα «δημιουργείται μαζί με την μορφή» και αναπτύσσονται οργανικά από κοινού με αποτέλεσμα το χρώμα να «ενισχύει την τελική εικόνα, δημιουργώντας μία νέα μορφή». Η δεύτερη προσέγγιση προτείνει την αντίθεση μεταξύ χρώματος και αρχιτεκτονικής μορφής, «μετασχηματίζοντας την αρχιτεκτονική μορφή» σε κάτι νέο. Και οι δύο προσεγγίσεις υποδεικνύουν τόσο την επιθυμία του Kandinsky να εντάξει το χρώμα στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό όσο και την πεποίθησή του για τις μετασχηματιστικές ιδιότητες του χρώματος.

Η επίδραση του Kandinsky στο εργαστήριο ήταν καθοριστική. Σταδιακά και καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας του στη σχολή, το εργαστήριο θα σχεδιάζει και θα υλοποιεί χρωματικά σχήματα απόλυτα προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις της αρχιτεκτονικής.

Η μοναδική περίπτωση στην οποία ο ίδιος ο Kandinsky εφάρμοσε τις ιδέες του στην πράξη, ήταν στους εσωτερικούς χώρους της δικής του οικίας στο σύμπλεγμα κατοικιών για τους καθηγητές στις εγκαταστάσεις του Bauhaus στο Dessau (σε σχεδιασμό του Gropius). Η τελευταία ανακαίνιση που ολοκληρώθηκε το 2018, επανέφερε το κτίριο στην



ΕΙΚ. 30

7 Wassily Kandinsky, 1924, The Work of the Wall-Painting Workshop of the Staatliche Bauhaus. Όπως καταγράφεται από τον M. Riedler στο Walter Gropius und the Bauhaus Wall-Painting Workshop in Collaboration, 1922-1926 (σελίδα 3).

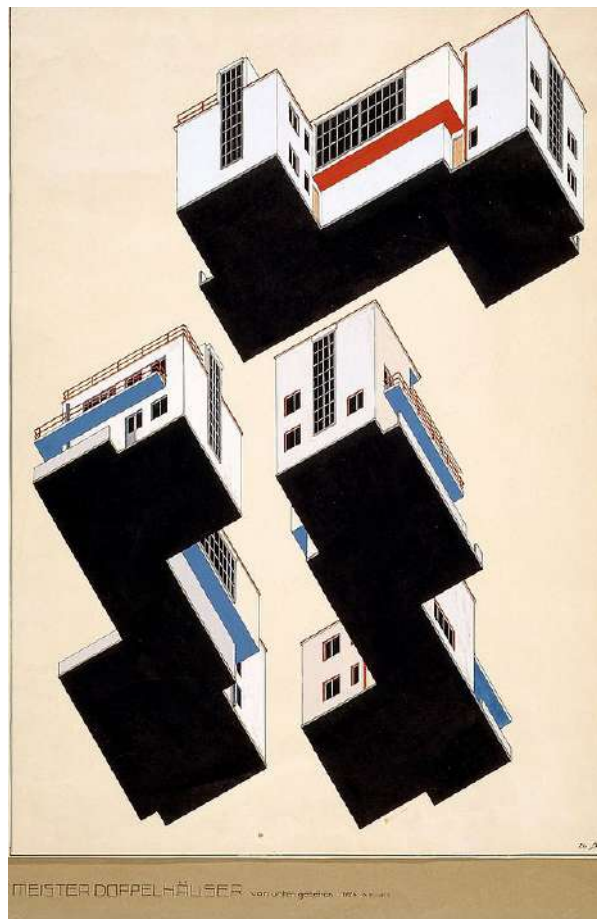
αρχική του κατάσταση και φανέρωσε τους σαράντα εννέα (49) διαφορετικούς χρωματικούς συνδυασμούς που είχαν χρησιμοποιηθεί.⁸

Η θεωρητική επανατοποθέτηση του Εργαστηρίου Τοιχογραφίας από τον Kandinsky, συνοδεύτηκε από την ανάληψη της θέσης του καθηγητή τεχνικής από τον Hinnerk Schepers και τον Josef Arndt. Και οι δύο είχαν διατελέσει φοιτητές στο Bauhaus και είχαν επηρεαστεί από την μυστικιστική προσέγγιση του Itten. Φαίνεται όμως ότι σταδιακά είχαν αποδεχτεί πλήρως την ανάγκη ένταξης του χρώματος στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό. Σύμφωνα με τον Schepers: «το χρώμα στην αρχιτεκτονική αποτελεί σχεδιαστικό στοιχείο του κτιρίου.....αναλαμβάνει να ενισχύσει την εικόνα που επιλέγει να προβάλει η αρχιτεκτονική, ενώ παράλληλα πρέπει να υπηρετεί το σκοπό του κάθε δωματίου».⁹

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί το πώς χρησιμοποιείται το χρώμα και στα υπόλοιπα εργαστήρια που διαδραμάτισαν εξίσου σημαντικό ρόλο στο Bauhaus.

8 Kurz, Philip, 2020, Meisterhaus Kandinsky Klee, Die Geschichte einer Instandsetzung, Σελίδα 196

9 Όπως καταγράφηκε από τη γυναίκα του Lou Schepper. Ascher Barnstone, Deborah, The Color of Modernism: Paints, Pigments, and the Transformation of Modern Architecture in 1920s Germany, σελίδα 116



εικ. 31

4.3 Τα εργαστήρια του Bauhaus

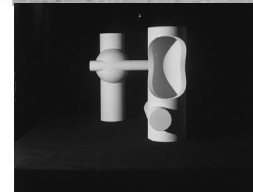
Εργαστήριο Ζωγραφικής και Χρωματολογίας: Το εργαστήριο ζωγραφικής και χρωματολογίας στο Bauhaus ήταν βασικό στοιχείο της εκπαιδευτικής φιλοσοφίας της σχολής. Ο Johannes Itten, ένας από τους πρώτους δασκάλους, δίδαξε το εισαγωγικό μάθημα “Vorkurs”, το οποίο περιλάμβανε θεωρία των χρωμάτων. Ανέπτυξε μια μοναδική προσέγγιση στη χρωματολογία, τονίζοντας την υποκειμενική εμπειρία του χρώματος και τη συμβατότητά του με διαφορετικές μορφές και υλικά, και ενθάρρυνε τους φοιτητές να πειραματιστούν με αποχρώσεις και συνδυασμούς χρωμάτων και να εξετάσουν τις ψυχολογικές επιδράσεις του χρώματος.

Εργαστήριο Ξύλου και Γλυπτικής¹: Στο εργαστήριο ξυλουργικής, οι φοιτητές έμαθαν την τέχνη της ξυλουργικής ενώ εξέλιξαν τις δεξιότητές τους για τη δημιουργία επίπλων και άλλων χρηστικών προϊόντων. Αυτό το εργαστήριο επικεντρώθηκε στο σχέδιο και την ανάπτυξή του όσον αφορά την πρακτικότητα και τη λειτουργικότητα των δημιουργιών. Συγκεκριμένα, η διαδικασία κατασκευής εστίαζε στην καλύτερη ποιότητα και αξιοπιστία των προϊόντων, ωστόσο οι μαθητές ενθαρρύνονταν επίσης να προτείνουν νέες μορφές και σχέδια. Το εργαστήριο γλυπτικής επέτρεψε στους φοιτητές να γνωρίσουν την τρισδιάστατη πλευρά της τέχνης χρησιμοποιώντας διάφορα υλικά και πρακτικές που σχετίζονται με τη δημιουργία τριών διαστάσεων. Οι φοιτητές, λοιπόν, ανέλαβαν καθήκοντα που σχετίζονταν με το σχήμα, το

ΕΙΚ. 32



ΕΙΚ. 33



ΕΙΚ. 34



ΕΙΚ. 35

1 Magdalena Droste, Bauhaus, σελ.91-94 και σελ.152-157

χώρο και το υλικό, εμβαθύνοντας έτσι την αντίληψή τους για τις αλληλεπιδράσεις του όγκου και της επιφάνειας. Το εργαστήριο γλυπτικής δεν βελτίωσε μόνο τις τεχνικές δεξιότητες των φοιτητών, αλλά τους ενθάρρυνε επίσης να συλλάβουν και να ενσωματώσουν ιδέες μέσω της τέχνης της γλυπτικής.

Εργαστήριο Μετάλλου²: Οι φοιτητές του εργαστηρίου συμμετείχαν σε μεθόδους κατεργασίας μετάλλων και σχεδιασμού προϊόντων, στα πλαίσια των οποίων εργάστηκαν με αλουμίνιο, χάλυβα και ορείχαλκο. Στην εκπαίδευση περιλαμβάνονταν και παραδοσιακές και σύγχρονες μέθοδοι με σκοπό να κινηθούν οι μαθητές προς ενασχόληση με τη δημιουργία χρηστικών αντικειμένων από μέταλλο. Ο László Moholy-Nagy, δάσκαλος εργαστηρίου με μια από τις πιο επιδραστικές προσωπικότητες, ενθάρρυνε τους μαθητές να ανακαλύψουν καινούργιες μορφές και αισθητικές λύσεις. Ακόμη, υποστήριζε την κατασκευή από μέταλλο όχι μόνο για πρακτικούς σκοπούς, αλλά και για αισθητικούς. Χαρακτηριστικά, οι πιο αναγνωρίσιμες δημιουργίες του εργαστηρίου ήταν τα μεταλλικά φωτιστικά και έπιπλα που σχεδιάστηκαν αργότερα και διακρίνονταν από τον μινιμαλισμό και τη λειτουργικότητα. Πολλά από αυτά τα σχέδια ώθησαν στον ακόρεστο ρυθμό της εξέλιξης του μοντέρνου design και της βιομηχανικής παραγωγής προϊόντων.



ΕΙΚ. 36



ΕΙΚ. 37

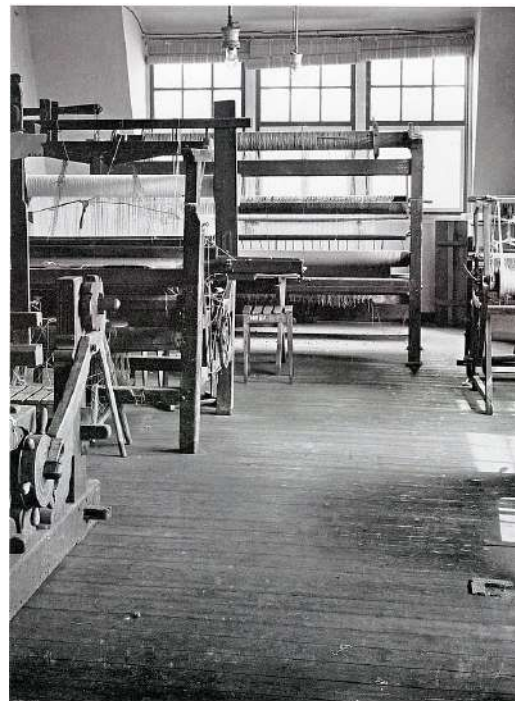
ΕΙΚ. 38

ΕΙΚ. 39

2 Magdalena Droste, Bauhaus, σελ. 75-81

Εργαστήριο Υφασμάτων³: Δημιουργήθηκε αρχικά μόνο για γυναίκες για να δείξουν τις ικανότητές τους στην τέχνη, καθώς εκείνη την εποχή οι γυναίκες θεωρούνταν συχνά ότι έπρεπε να ασχολούνται με πιο “παραδοσιακές” τέχνες. Παρ’ όλα αυτά, η δημιουργικότητα και η μοναδικότητα του εργαστηρίου έδωσαν την ευκαιρία στο εργαστήριο να ξεχωρίσει και να έχει μεγάλο αντίκτυπο στο χώρο του σχεδιασμού και της ύφανσης υφασμάτων. Το εργαστήριο «άνθισε» με τη δημιουργική καθοδήγηση καθηγητών όπως η Anni Albers και η Gunta Stölzl και έγινε χώρος συγχώνευσης παραδοσιακών και σύγχρονων τεχνικών σχεδιασμού, γεωμετρικών μοτίβων, έντονων χρωμάτων και καινοτόμων μεθόδων ύφανσης. Οι φοιτητές ενθαρρύνονταν να ανακαλύψουν τις δυνατότητες των υφάσματος όχι μόνο ως διακοσμητικά αντικείμενα αλλά και ως λειτουργικά. Ένα πρωτοποριακό στοιχείο του εργαστηρίου ήταν η ανάπτυξη υφασμάτων συνδυάζοντας διαφορετικές υφές και υλικά, όπως το βαμβάκι, το μαλλί, και τα συνθετικά νήματα. Έτσι, τα προϊόντα αυτά, αφού κάλυψαν τις απαιτήσεις των πειραματικών αντικειμένων, όπως η αντοχή και η ευελιξία, μπορούσαν πλέον εύκολα να προωθηθούν για βιομηχανική παραγωγή. Τα σχέδια υφασμάτων στη σχολή δεν εφαρμόστηκαν μόνο για τη διακόσμηση εσωτερικών χώρων, αλλά αξιοποιήθηκαν σε αρχιτεκτονικές εφαρμογές που είχε αναλάβει η σχολή με γνώμονα την ολιστική προσέγγιση του σχεδιασμού.

3 Magdalena Droste, Bauhaus, σελ.72-74 και σελ.150



ΕΙΚ. 40



ΕΙΚ. 41

ΕΙΚ. 42

4.α Υφάσματα του Bauhaus

Τα υφάσματα του Bauhaus διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην ενσωμάτωση της τέχνης με τη βιομηχανική παραγωγή, συνδυάζοντας λειτουργικότητα, αισθητική και καινοτομία. Συχνά χαρακτηρίζονταν από γεωμετρικά μοτίβα, καθαρές γραμμές και έντονα χρώματα, ενώ οι σχεδιαστές πειραματίζονταν με διαφορετικές υφές και υλικά για να δημιουργήσουν ενδιαφέροντα οπτικά εφέ. Σημαντικοί καλλιτέχνες, όπως ο Gunta Stölzl και η Anni Albers υπήρξαν πρωτοπόροι στον τομέα του υφαντουργικού σχεδίου. Η Stölzl, για παράδειγμα, δημιούργησε υφάσματα που ενσωμάτωναν τόσο παραδοσιακές όσο και σύγχρονες τεχνικές. Τα υφάσματα δεν προορίζονταν μόνο για αισθητική, αλλά και για πρακτική χρήση σε έπιπλα, ρούχα και διακοσμητικά στοιχεία. Ακόμη, Οι σχεδιαστές του κινήματος αυτού πειραματίστηκαν με νέα υλικά και τεχνολογίες, όπως η χρήση μηχανών ύφανσης, που επέτρεπαν τη μαζική παραγωγή καινοτόμων σχεδίων. Τέλος, τα υφάσματα και τα υφαντά συνδέθηκαν με την αρχιτεκτονική του Bauhaus, καθώς χρησιμοποιούνταν για να συμπληρώσουν τους χώρους και να ενισχύσουν τη συνολική αισθητική του περιβάλλοντος και παράλληλα ενσωμάτωναν τις ίδιες χρωματικές παλέτες και σχεδιαστικές γραμμές που χρησιμοποιούνταν στην αρχιτεκτονική, δημιουργώντας μια ομογενή αισθητική. Έτσι, αυτή η συνοχή ενίσχυε την αίσθηση του χώρου και της αρμονίας.

εικ. 43



Anni Albers: Scroll 1962



ΕΙΚ. 44

**Gunta
Stölzl:
Drapery
1928 -
1930**



ΕΙΚ. 45

**Anni
Albers:
In Orbit
1957**



ΕΙΚ. 46

**Gunta Stölzl: Schlitzgobelin Rot-Grün
1927 - 1928**

Εργαστήριο Γυαλιού⁵: Το εργαστήριο γυαλιού στο Bauhaus, αν και δεν ήταν το πιο διαδεδομένο ή το μακροβιότερο από άποψη χρόνου, συνέβαλε ουσιαστικά στη συνολική αντίληψη της σχολής για την ενσωμάτωση της τέχνης και της βιομηχανικής παραγωγής. Το εργαστήριο επικεντρώθηκε στην τέχνη του γυαλιού, συγκεκριμένα στο βιτρό καθώς και στο τζάμι, και έτσι οι φοιτητές είχαν την ευκαιρία να πειραματιστούν με αυτό το λεπτό αλλά εκφραστικό μέσο. Οι φοιτητές απέκτησαν τη δεξιότητα να χρησιμοποιούν το γυαλί τόσο για διακοσμητικούς όσο και για λειτουργικούς σκοπούς, έτσι έφτιαχναν καλλιτεχνικά βιτρό που μπορούσαν να αποτελέσουν μέρος των κτιρίων, γεγονός που αντανakλούσε τη φιλοσοφία του Bauhaus για μια ολιστική προσέγγιση του σχεδιασμού. Ένας από τους πιο γνωστούς δημιουργούς που εργάστηκαν στο πλαίσιο του Bauhaus με το γυαλί ήταν ο Josef Albers. Παρόλο που είναι γνωστός κυρίως για το έργο του στην αφηρημένη τέχνη και στη θεωρία των χρωμάτων, έκανε επίσης σημαντική δουλειά στο γυαλί, πειραματίζοντας με γεωμετρικά σχέδια και την αλληλεπίδραση του φωτός και του χρώματος μέσα από διαφανή υλικά.

εικ. 47



εικ. 48



5 Magdalena Droste, Bauhaus, σελ. 86-90

Εργαστήριο Τυπογραφίας και Γραφικών Τεχνών⁴: Υπό την καθοδήγηση επιδραστικών προσωπικοτήτων όπως ο László Moholy-Nagy και αργότερα ο Herbert Bayer, το εργαστήριο υιοθέτησε μια προσέγγιση που προήγαγε την καθαρότητα, τη συντομία και τη λειτουργικότητα στο σχεδιασμό. Ο Moholy-Nagy διέδωσε την ιδέα “τυπογραφία της νέας μηχανής” όπου το οπτικό περιεχόμενο θα ήταν καθαρό και άμεσο, χρησιμοποιώντας βασικά γεωμετρικά σχήματα και φωτογραφικά στοιχεία. Επίσης, ο Herbert Bayer ανέπτυξε την “καθολική γραμματοσειρά”, η οποία απλοποίησε τα συμβατικά σχήματα των γραμμάτων και άφησε ένα ισχυρό αποτύπωμα στο σχεδιασμό γραμμάτων και στη δημιουργία βιβλίων και, κυρίως, αφισών. Το χαρακτηριστικό του στυλ συνδυάζει πεζά γράμματα, ευθείες γραμμές και χρήση πλέγματος, προκειμένου να επιτευχθεί μια αίσθηση τάξης και καθαρότητας. Για την εποχή εκείνη, οι αφίσες αυτές θεωρούνταν καινοτόμες και συνδεδεμένες με τον σχεδιασμό, αφού και στα δύο παρατηρείται η έντονη χρήση των χρωμάτων και των καθαρών γεωμετρικών μορφών.

Το εργαστήριο επικεντρώθηκε στην ικανότητα της τυπογραφίας να μεταφέρει ιδέες τόσο με ακρίβεια όσο και με αποδοτικότητα, κάτι που επηρέασε την αναγνωσιμότητα και κατανόηση ενός μηνύματος. Επιπλέον, η υιοθέτηση νέων εκτυπωτικών τεχνολογιών και σύγχρονων τεχνικών αναπαραγωγής επιτάχυνε την ανάπτυξη της γραφιστικής ως αυτόνομη τέχνη.

4 Magdalena Droste, Bauhaus, σελ.98-100

ΕΙΚ. 49



ΕΙΚ. 50



ΕΙΚ. 51

4.β Αφίσες του Bauhaus

Στο εργαστήριο τυπογραφίας και γραφικών τεχνών ξεκίνησαν οι δάσκαλοι μαζί με τους φοιτητές να δημιουργούν τις αφίσες του Bauhaus με στόχο την προώθηση δραστηριοτήτων της σχολής. Κάποιες από τις δραστηριότητες αυτές ήταν η παρουσίαση των εκθέσεων της σχολής, αλλά και η διαφήμιση προϊόντων που παράχθηκαν στα υπόλοιπα εργαστήρια από τους ίδιους.

Η σημασία των αφισών έγκειται στην ικανότητά τους να μετασχηματίζουν την αντίληψη για την τέχνη και το σχεδιασμό, βλέποντάς τα ως ενιαία και αλληλένδετα πεδία. Επηρέασαν, ακόμη, βαθιά την αρχιτεκτονική, προωθώντας την ιδέα της μορφής που ακολουθεί τη λειτουργία, ενώ ενθάρρυναν τη χρήση νέων υλικών και τεχνολογιών. Το κίνημα του Bauhaus ενδυνάμωσε τη χρήση καθαρών γραμμών και ανοιχτών χώρων, οι οποίες θεωρούνται σήμερα θεμελιώδεις αρχές του σύγχρονου σχεδιασμού. Το χρώμα στις αφίσες και στην αρχιτεκτονική του Bauhaus είχε έναν κοινό σκοπό: να υπηρετεί τη λειτουργικότητα και την αισθητική απλότητα. Υπάρχουν μερικές βασικές συνδέσεις μεταξύ της χρήσης χρώματος και στα δύο πεδία. Και στις αφίσες και στην αρχιτεκτονική, τα χρώματα χρησιμοποιούνταν για να τονίσουν τις γεωμετρικές μορφές και τις δομές. Τα βασικά χρώματα (κόκκινο, μπλε, κίτρινο) ήταν κυρίαρχα, προσδίδοντας σαφήνεια και καθαρότητα στις συνθέσεις. Ακόμη, το χρώμα χρησιμοποιήθηκε λιτά, αποφεύγοντας περιττές διακοσμήσεις. Αυτός ο μινιμαλισμός ήταν

θεμελιώδης για το κίνημα του Bauhaus, δίνοντας έμφαση στη λειτουργικότητα. Επίσης, στην αρχιτεκτονική, όπως και στις αφίσες, το χρώμα συνέβαλλε στη δημιουργία ισορροπίας μεταξύ των διαφορετικών στοιχείων, επιτυγχάνοντας αρμονικές συνθέσεις που ήταν οπτικά ευχάριστες και λειτουργικές. Τέλος, παρά τη λιπότητα, τα χρώματα χρησιμοποιούνταν για να μεταφέρουν συναισθήματα και να προκαλούν αντιδράσεις, τόσο στις αφίσες όσο και στους αρχιτεκτονικούς χώρους.

ΕΙΚ. 52

Αφίσα του Herbert Bayer (1925):

Αυτή η αφίσα χρησιμοποιεί γεωμετρικά σχήματα και έντονα βασικά χρώματα για να τονίσει κεντρικά στοιχεία, όπως κείμενο και εικόνες, προβάλλοντας τις μορφές με καθαρότητα.



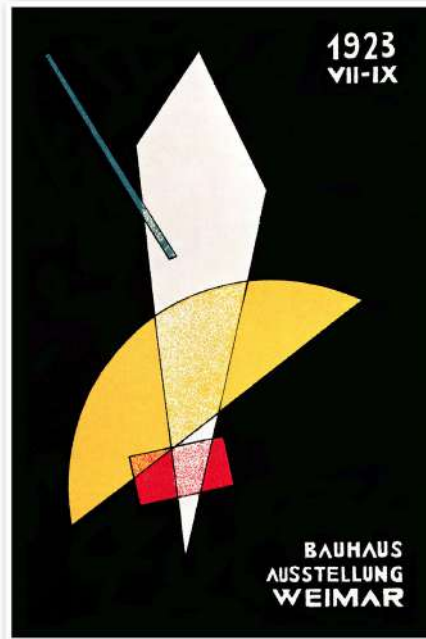
ΕΙΚ. 50



Αφίσα για την έκθεση του Bauhaus (1923):

Αυτή η αφίσα περιλαμβάνει περιορισμένο αριθμό χρωμάτων και απλές μορφές, εστιάζοντας στην ουσία του σχεδιασμού χωρίς περιττές λεπτομέρειες.

ΕΙΚ. 53



Αφίσα του László Moholy-Nagy (1929):

Αυτή η αφίσα χρησιμοποιεί μια ισορροπημένη διάταξη χρωμάτων και σχημάτων για να δημιουργήσει μια κομψή και αρμονική σύνθεση, η οποία υπογραμμίζει την αρχή της ενοποίησης σχεδίου και περιεχομένου.

ΕΙΚ. 54



Αφίσα του László Moholy-Nagy για την έκθεση Bauhaus (1926):

Αυτή η αφίσα χρησιμοποιεί ζωντανά χρώματα και δυναμικές γραμμές για να δημιουργήσει μια αίσθηση κίνησης και ενέργειας, προσελκύοντας τον θεατή να ενδιαφερθεί για την έκθεση.

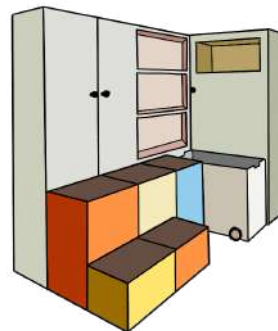
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΤΟΥ BAUHAUS

Κατά τη διάρκεια του Bauhaus το χρώμα χρησιμοποιήθηκε έντονα στο εσωτερικό των χώρων επηρεάζοντας την ψυχολογία και τη φυσιολογία των ανθρώπων. Η επιλογή του κάθε χρώματος δεν ήταν ποτέ τυχαία, αλλά είχε πάντα στόχο να ενισχύσει τη λειτουργικότητα, να προσδώσει αρμονία, να τονίσει γεωμετρικές μορφές και να επηρεάσει την ψυχολογία του χώρου. Έτσι και στις κατοικίες, που χτίστηκαν με γνώμονα αυτό το κίνημα, υπάρχει εκτεταμένη χρήση του χρώματος, άλλοτε με γήινες αποχρώσεις και άλλοτε με πιο έντονες και ζωηρές. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται αντιπροσωπευτικές οικίες της εποχής εκείνης και αναλύονται με βάση τις χρωματικές τους παλέτες, τη χρονική διάσταση, την εφαρμογή του χρώματος στα έπιπλα, τα υλικά και τη λειτουργικότητα.

5.1 Το Haus am Horn, το οποίο σχεδιάστηκε από τον Georg Muche το 1923, βρίσκεται στη Βαϊμάρη της Γερμανίας. Χαρακτηρίζεται από την απλή, κυβική μορφή του, η οποία καθρεφτίζει την ευκρίνεια των γεωμετρικών γραμμών και τη λειτουργική προσέγγιση του Bauhaus. Ο σχεδιασμός του είναι σπονδυλωτός, με το κεντρικό καθιστικό να λειτουργεί ως πυρήνας του σπιτιού γύρω από τον οποίο απλώνονται τα υπόλοιπα δωμάτια. Η ανοιχτή διαρρύθμιση και τα μεγάλα παράθυρα επιτρέπουν την είσοδο άπλετου φωτός, αυξάνοντας την αίσθηση ευρυχωρίας. Στο πλαίσιο του Bauhaus, οι χρωματικές επιλογές είναι ουδέτερες και καθαρές, παρέχοντας έναν καμβά για τα έπιπλα και τα διακοσμητικά στοιχεία.

Τα έπιπλα σχεδιάστηκαν για να είναι πολυλειτουργικά και να εξοικονομούν χώρο, περιλαμβάνοντας ενσωματωμένες λύσεις αποθήκευσης. Χρησιμοποιούν υλικά όπως το



**πολυλειτουργικά έπιπλα
για αποθήκευση και
εξοικονόμηση χώρου**

χρωματιστά υφαντά και χαλιά



ασάλι και το ξύλο, σε συνδυασμό με υφές όπως δέρμα και υφαντά, σε έναν μινιμαλιστικό σχεδιασμό που εναρμονίζεται με τη συνολική αισθητική του χώρου. Για την επίπλωση χρησιμοποιήθηκαν επίσης προϊόντα εξέχουσων σχεδιαστών του Bauhaus, όπως ο Marcel Breuer και η Marianne Brandt, αντανakλώντας την έμφαση στην καινοτομία και την πρακτικότητα.

Ο Georg Muche, αν και δεν ήταν αρχιτέκτονας με τη συμβατική έννοια, υπήρξε ζωγράφος και δάσκαλος στο Bauhaus, εργαζόμενος κυρίως στο εργαστήριο ζωγραφικής και διευθύνοντας την τάξη της ελεύθερης τέχνης. Ο ίδιος επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από τις αρχές του Bauhaus που καθιερώθηκαν από τον ιδρυτή Walter Gropius, καθώς η ιδέα της

ΕΙΚ. 55



ενοποιημένης τέχνης και τεχνολογίας, αλλά και η έμφαση στη λειτουργική αισθητική, επηρέασαν το έργο του. Ο Gropius, μέσω της ενσωμάτωσης διαφορετικών καλλιτεχνικών και τεχνολογικών κλάδων, δημιούργησε ένα περιβάλλον στο Bauhaus που καθοδήγησε τον Muche στην κατανόηση της συνολικής σύνδεσης μεταξύ της τέχνης και της καθημερινής ζωής, κάτι που αντικατοπτρίζεται στο Haus am Horn.



Παρά το γεγονός ότι στους τοίχους κυριαρχούσαν οι ουδέτερες αποχρώσεις, είχε δοθεί χρώμα και ζωντάνια μέσα από τα έπιπλα, τα υφαντά και τα χαλιά.

ΕΙΚ. 56

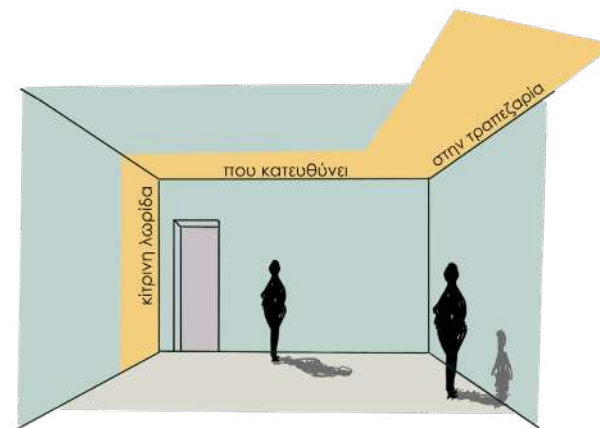
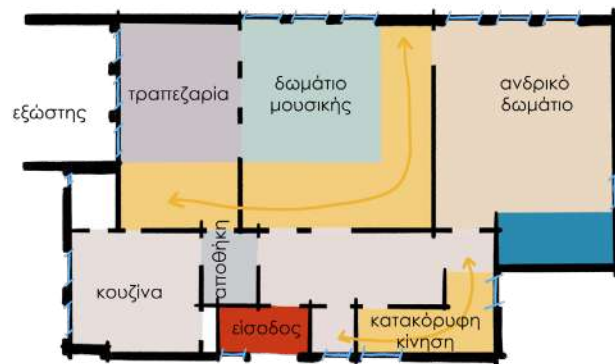


5.2 Η οίκημα Auerbach στη Jena, θεωρείται το πρώτο κτίριο που Gropius που ακολουθεί το αρχιτεκτονικό στυλ του Bauhaus, αποτελεί δε παράλληλα την πρώτη σημαντική δουλειά του Gropius μετά την ανακαίνιση του Δημοτικού Θεάτρου στη Jena. Για δεκαετίες, η βιβλιογραφία θεωρούσε δεδομένη την πλήρη απουσία του χρώματος από το οίκημα, έως ότου η πλήρης ανακαίνιση του 1994-95 αποκάλυψε την ευρεία και ευρηματική χρήση του χρώματος στο εσωτερικό του και, εν συνεχεία, η ιστορική έρευνα έφερε στο φως τα χρωματικά πλάνα του Josef Arndt.

Εξωτερικά, το οίκημα αποτελεί μία λιτή σύνθεση από λευκούς, κυβικούς όγκους που συνδυάζονται αρμονικά και κρύβουν πλούσιους εσωτερικούς χώρους, σύμφωνα και με τη γενικότερη φιλοσοφία του Gropius.

Όσον αφορά το εσωτερικό, ο Arndt έκανε μια χρωματική μελέτη, ώστε να βρει τον καταλληλότερο τρόπο να δώσει βάθος και κίνηση στον χώρο μέσω μιας παλέτας πολλών διαφορετικών χρωματικών αποχρώσεων.

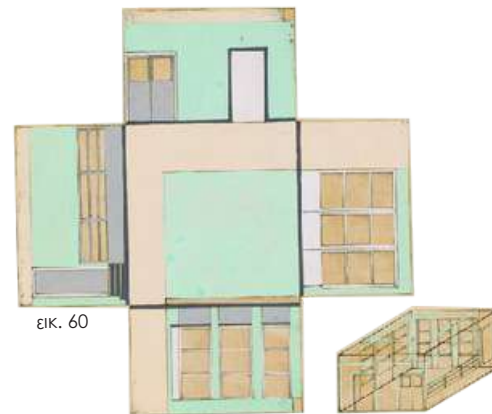
Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το κλιμακοστάσιο, όπου οι χρωματικοί συνδυασμοί έχουν επιλεγεί για να δώσουν βάθος στο χώρο και να δημιουργήσουν την εντύπωση της κίνησης. Ένα δεύτερο παράδειγμα είναι το δωμάτιο μουσικής. Εδώ μία φαρδιά κίτρινη λωρίδα «κατευθύνει» τη φυσική κίνηση προς την διπλανή τραπεζαρία, ενώ παράλληλα «πλαισιώνει» τις ενέργειες στο δωμάτιο μουσικής.



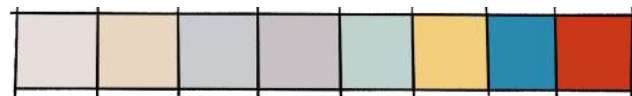
Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο Arndt επέλεξε να μην ακολουθήσει τις χρωματικές θεωρίες του Bauhaus που προκρίνουν τα βασικά χρώματα και τις έντονες αντιθέσεις. Η υψηλή τιμή φωτεινότητας των χρωμάτων και ο σχετικά χαμηλός βαθμός κορεσμού δημιουργούν μια ευχάριστη εντύπωση, ενώ ο παρόμοιος βαθμός τονικότητας, «δένει» τα χρώματα μεταξύ τους που οδηγεί σε μία αίσθηση συνέχειας μεταξύ των χώρων.

Χρησιμοποιούνται κυρίως τα τρία βασικά χρώματα (μπλε, κίτρινο, κόκκινο). Ωστόσο, η οικία δεν έχει αρκετά μεγάλα ανοίγματα, ώστε να μπαίνει άπλετο φως, και τα δωμάτια δεν είναι αρκετά ευρύχωρα, οπότε χρησιμοποιούνται εσκεμμένα και οι ανοιχτόχρωμες αποχρώσεις αυτών, όπως το λιλά, ανοιχτό πορτοκαλί, ανοιχτό γαλάζιο και μπεζ, για να φαίνονται οι χώροι μεγαλύτεροι, ήρεμοι και περισσότερο φωτεινοί.

Χρωματική μελέτη
για το δωμάτιο
της μουσικής.



εικ. 60



εικ. 59

εικ. 57



εικ. 58



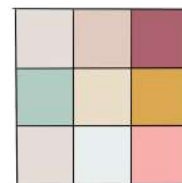
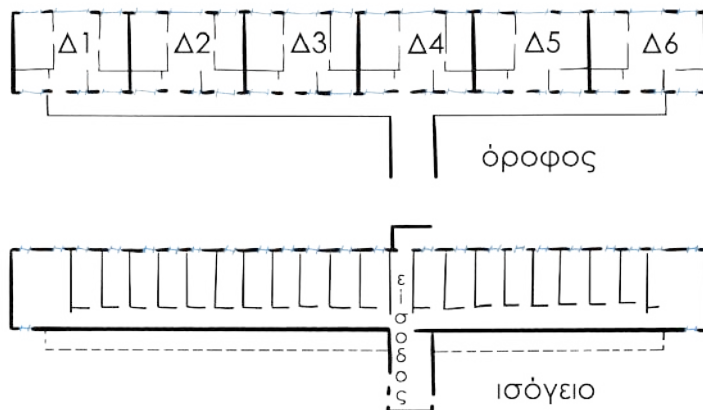
5.3 Ο Οικισμός Dessau-Törten ο οποίος σχεδιάστηκε από τον Gropius το 1926 με την προσθήκη των Leubengauhauser το 1929-1930 είναι ένα ακόμη αξιοσημείωτο παράδειγμα κοινωνικής κατοικίας βασισμένο στις αρχές του Bauhaus. Η αρχιτεκτονική του οικισμού στηρίχθηκε κυρίως στη λειτουργικότητα και την οικονομία, με το σχεδιασμό να εστιάζει στη μαζική παραγωγή κατοικιών μέσω εκσυγχρονισμένων μεθόδων και υλικών. Οι κατοικίες του οικισμού έχουν απλές μορφές και διατάξεις, με καθαρές γραμμές και πρακτικούς, ανοιχτούς χώρους. Η χρήση προκατασκευασμένων στοιχείων απλοποίησε τη διαδικασία κατασκευής και μείωσε το κόστος, διευκολύνοντας τη γρήγορη ανέγερση των κτιρίων.



Το Εργαστήριο Τοιχογραφίας είχε σημαντική συμβολή στην κατασκευή του οικισμού καθ' όλη τη διάρκεια τριών διαδοχικών κύκλων. Έχουν διασωθεί εκτεταμένα χρωματικά πλάνα για τις οικίες, κάποια από τα οποία φαίνεται ότι εφαρμόστηκαν, τουλάχιστον σε μια σειρά πρότυπων οικιών. Από τα πλάνα και κάποιες ανακαινίσεις τις δεκαετίες του 1990 και 2000, φαίνεται ότι υπήρξε εκτεταμένη χρήση του χρώματος, ειδικά στις οροφές. Είχαν επιλεγεί φωτεινά, παστέλ χρώματα, με την αισθητική συνέχεια μεταξύ των δωματίων να διασφαλίζεται από την επιτυχημένη χρήση των χρωματικών αντιθέσεων και την αξιοποίηση αντίστοιχων βαθμών φωτεινότητας.¹



¹ Ridler, Morgan, The Bauhaus Wall Painting Workshop: Mural Painting to Wallpapering, Art to Product, σελίδες 247-248



Εμφανίζονται κυρίως αποχρώσεις των τριών βασικών χρωμάτων, αλλά και αποχρώσεις κάποιων από τα συμπληρωματικά όπως για παράδειγμα ανοιχτό πράσινο.

ΕΙΚ. 61



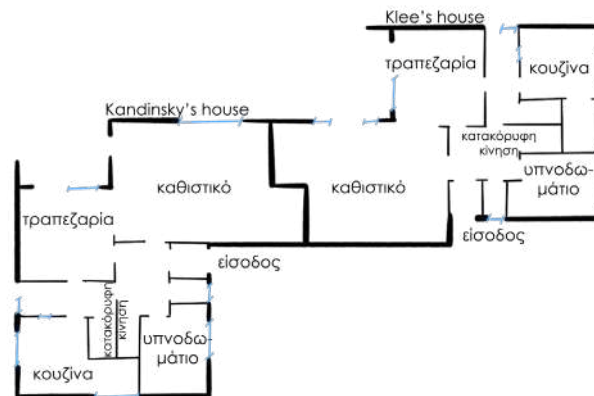
ΕΙΚ. 62



5.4 Το 1926 ο Walter Gropius σχεδίασε το **Meisterhaus** το οποίο βρίσκεται στο Ντεσσάου της Γερμανίας για τους καθηγητές της σχολής Bauhaus, Kandinsky και Klee. Όπως και τα υπόλοιπα Meisterhäuser, το σπίτι αυτό χαρακτηρίζεται από τις καθαρές, γεωμετρικές μορφές και τις επίπεδες στέγες και αποτελείται από δύο διακριτές κατοικίες που συγκροτούν έναν ενιαίο όγκο.

Ο σχεδιασμός περιλαμβάνει μεγάλους, ανοιχτούς χώρους με ευρύχωρα παράθυρα που ενσωματώνουν το εξωτερικό φυσικό τοπίο με το εσωτερικό περιβάλλον. Η δομή των χώρων αντανάκλα την έμφαση στην εργονομία και τη λειτουργικότητα, με ευδιάκριτο τον διαχωρισμό ανάμεσα στις ιδιωτικές και τις κοινές περιοχές. Αν και το εξωτερικό είναι λευκό και ουδέτερο, το εσωτερικό παρουσιάζει προσεκτικά επιλεγμένες χρωματικές συνθέσεις, ειδικά καθώς η καλλιτεχνική φύση των κατοίκων του μπορεί να επηρέασε τη χρωματική διαχείριση των εσωτερικών χώρων.

Οι επιφάνειες του Meisterhaus χαρακτηρίζονται από λείες, μοντέρνες υφές, με εμφανή τη χρήση γυαλιού και χάλυβα, δημιουργώντας μια ισχυρή αντίθεση με την πιο ενδοσκοπική αίσθηση των καλλιτεχνικών δημιουργιών των κατοίκων. Τα έπιπλα είναι κυρίως απλά και λειτουργικά, συνδυάζοντας κομμάτια που είναι πρακτικά και αισθητικά ευχάριστα, ενώ περιλαμβάνουν επίσης ειδικές παραγγελίες ή σχέδια από την κοινότητα του Bauhaus, που εστιάζουν στην εργονομική προσαρμογή στις ανάγκες των κατοίκων. Λόγω των καλλιτεχνών που κατοικούσαν εκεί, υπήρξε πιθανότητα ενσωμάτωση τέχνης και διακόσμησης που αντανάκλασε το προσωπικό τους στυλ και τη φιλοσοφία τους.



εικ. 63



ΕΙΚ. 64



ΕΙΚ. 65



ΕΙΚ. 66



ΕΙΚ. 67



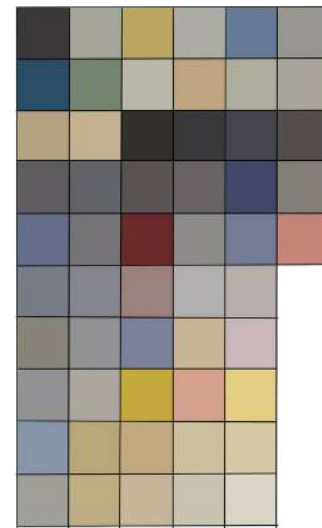
ΕΙΚ. 68



ΕΙΚ. 69



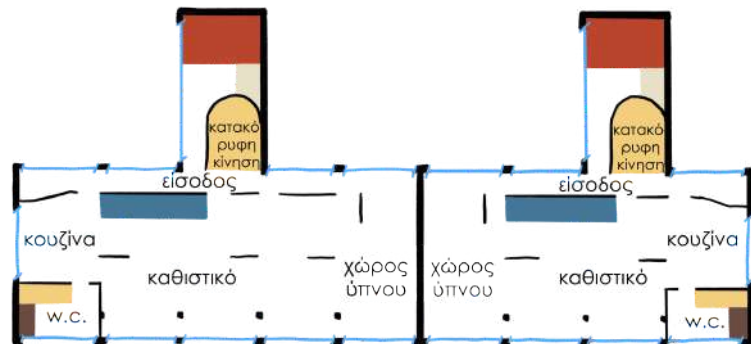
Στο σπίτι του Kandinsky έχουν χρησιμοποιηθεί 49 αποχρώσεις των βασικών αλλά και των συμπληρωματικών χρωμάτων. Έχει δοθεί περισσότερη έμφαση κυρίως σε πιο ανοιχτές αποχρώσεις.



Αντίστοιχα, στο σπίτι του Klee έχουν χρησιμοποιηθεί 55 αποχρώσεις των βασικών και των συμπληρωματικών, ωστόσο εδώ έχει δοθεί περισσότερη έμφαση σε πιο σκουρόχρωμες αποχρώσεις.

5.5 Το Συγκρότημα Κατοικιών Weissenhof, σχεδιάστηκε από τον Ludwig Mies van der Rohe το 1927 στη Στουτγκάρδη της Γερμανίας. Το κτίριο είναι κατασκευασμένο με καθαρές, γεωμετρικές γραμμές και απλές μορφές που ενσωματώνουν τις αρχές του κινήματος του Bauhaus και του διεθνούς στυλ. Για την κατασκευή του χρησιμοποιήθηκαν νέες τεχνολογίες και υλικά για την εποχή, όπως το οπλισμένο σκυρόδεμα και ο χάλυβας, που επέτρεψαν τη δημιουργία χώρων με μεγάλη διαφάνεια και ελευθερία κίνησης. Οι κατοικίες σχεδιάστηκαν για να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της σύγχρονης ζωής, με έμφαση στη λειτουργικότητα των χώρων. Εξωτερικά, τα κτίρια κυριαρχούνται από λευκές και ανοιχτόχρωμες επιφάνειες που τονίζουν την καθαρότητα των γραμμών και της αρχιτεκτονικής σύνθεσης, ενώ εσωτερικά, πέρα από το λευκό, συχνά χρησιμοποιούνται τα τρία βασικά χρώματα: κόκκινο, κίτρινο και μπλε.

Η χρήση υλικών όπως το σκυρόδεμα, το γυαλί και ο χάλυβας προσδίδει μια αντίθεση στις λείες και καθαρές επιφάνειες, προσφέροντας μια αίσθηση μοντέρνας κομψότητας. Συνοψίζοντας, το συγκρότημα κατοικιών Weissenhof αποτελεί ένα καίριο παράδειγμα της μοντέρνας αρχιτεκτονικής που ενσωματώνει τη λειτουργικότητα και την αισθητική στην καθημερινή ζωή.



εικ. 70

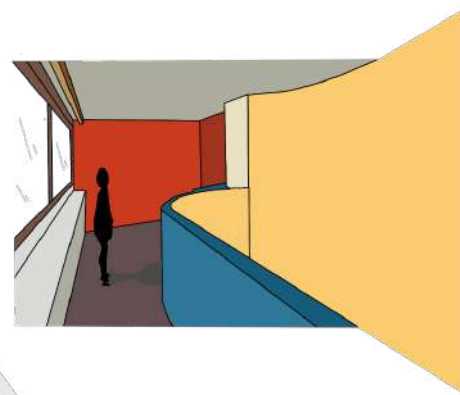
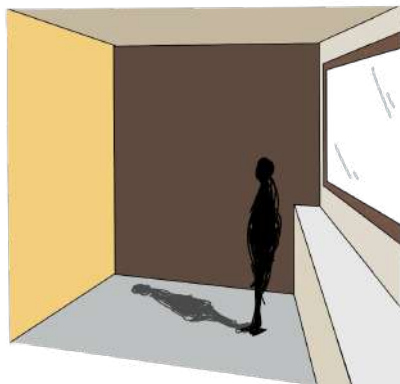
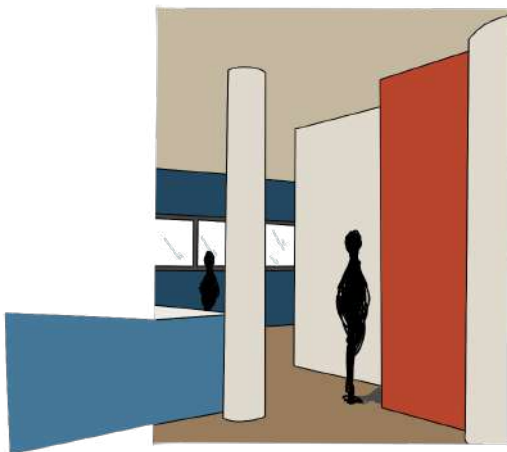
εικ. 71



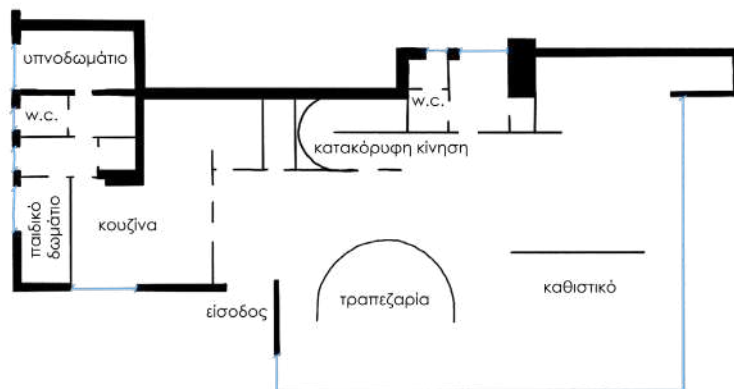
εικ. 72



Υπάρχει έντονη χρήση των βασικών χρωμάτων κυρίως στους κοινόχρηστους χώρους, κλιμακοστάσια, αλλά και στους ιδιωτικούς, τουαλέτα και καθιστικό, κάτι που δείχνει την μεγάλη επιρροή από τον Kandinsky. Ακόμη, στην τουαλέτα κυριαρχεί το καφέ χρώμα και ταυτόχρονα στα πατώματα υπάρχουν αποχρώσεις του καφέ και του γκρι. Θα μπορούσε κανείς να πει πως το μπλε, το κόκκινο και το κίτρινο είναι έντονα χρώματα για μια κατοικία, ωστόσο έχουν χρησιμοποιηθεί απαλότερες αποχρώσεις τους ακριβώς για αυτόν τον λόγο.



5.6 Η Villa Tugendhat, σχεδιασμένη από τον Ludwig Mies van der Rohe μεταξύ 1928 και 1930, βρίσκεται στο Μπρνο της Τσεχίας. Είναι γνωστή για την καθαρότητα των γραμμών της και την ανοιχτή διαρρύθμιση των χώρων. Ο σχεδιασμός της ακολουθεί τη φιλοσοφία του αρχιτέκτονα για λιτότητα και λειτουργικότητα, με μεγάλους, ανοιχτούς χώρους που ενσωματώνουν την ιδέα της “ροής” μεταξύ των δωματίων, με ελάχιστες δομικές διαιρέσεις. Η χρωματική παλέτα είναι ως επί το πλείστον ουδέτερη, με χρήση λευκού, γκρι και γήινων τόνων, αποδίδοντας μια αίσθηση ηρεμίας και κομψότητας. Υλικά όπως το γυαλί, το ατσάλι και το σπάνιο ξύλο μακασάρ χρησιμοποιούνται εκτενώς, προσθέτοντας ποικιλία και υφή χωρίς να διαταράσσουν την καθαρότητα του σχεδιασμού.



Ο Mies Van der Rohe δεν εργάστηκε για το συγκεκριμένο σπίτι επίσημα σε κάποιο από τα εργαστήρια του Bauhaus, αλλά επηρεάστηκε από τον Walter Gropius, τον ιδρυτή της σχολής, ο οποίος διαμόρφωσε τις αρχές της μοντερνιστικής αρχιτεκτονικής που συνδυάζουν την τέχνη με την τέχνη της κατασκευής. Ο Mies van der Rohe μοιραζόταν με τον Gropius την έμφαση στη λειτουργικότητα και την καθαρότητα των γραμμών, στοιχεία που είναι εμφανή σε όλα τα έργα του, και ειδικά στη Villa Tugendhat.

εικ. 73



Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΒΑΥΗΑΟΥΣ

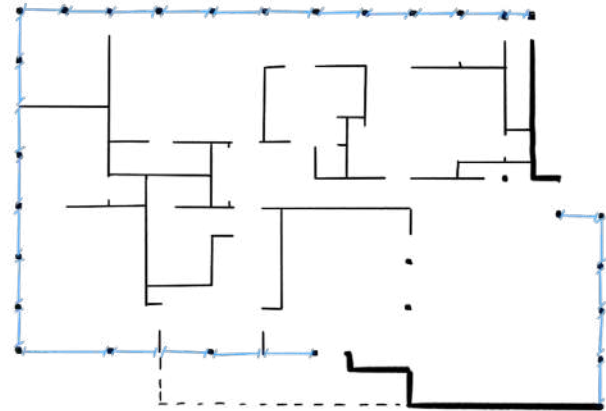


Για ακόμη μια φορά το χρώμα μέσα στην οικία έχει δοθεί μέσα από έπιπλα, υλικά και φύτευση. Συγκεκριμένα, κυριαρχεί το μπεζ από τον μαρμαρίνο τοίχο στο καθιστικό και το πάτωμα, το πράσινο, το κόκκινο και το λευκό από τις βελούδινες πολυθρόνες, το σκούρο ξύλο της βιβλιοθήκης και του κυκλικού διαχωριστικού, και, τέλος, το πράσινο από τα φυτά που έχουν τοποθετηθεί εσκεμμένα μπροστά στα παράθυρα για ιδιωτικότητα. Η επιλογή του συγκεκριμένου χρώματος του μαρμαρίνου τοίχου είναι πετυχημένη, καθώς μοιάζει με χώμα οπότε δίνει αρμονικά με τον εξωτερικό χώρο, ενώ ταυτόχρονα διαχωρίζει τον χώρο του καθιστικού από αυτόν της τραπεζαρίας.

ΕΙΚ. 76



5.7 Το Lovell House βρίσκεται στο Λος Άντζελες, ΗΠΑ και είναι σχεδιασμένο από τον Richard Neutra το 1929. Είναι ένα από τα πρώτα σπίτια στις Ηνωμένες Πολιτείες που κατασκευάστηκε με μεταλλικό σκελετό, χρησιμοποιώντας τεχνολογίες που ήταν επαναστατικές για την συγκεκριμένη εποχή. Η δομή του περιλαμβάνει μεγάλους ανοιχτούς χώρους και ενσωματώνει την ιδέα της συνέχειας μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού χώρου, ένα χαρακτηριστικό ιδιαίτερα γνωστό στη μοντέρνα αρχιτεκτονική. Το σπίτι είναι τοποθετημένο σε λόφο, εκμεταλλευόμενο τη φυσική κλίση του εδάφους, προσφέροντας πανοραμική θέα και φυσικό φωτισμό μέσω των μεγάλων παραθύρων που εκτείνονται από το δάπεδο μέχρι την οροφή.



Η χρωματική παλέτα είναι περιορισμένη και κυρίως ουδέτερη, με λευκό και γκρι τόνους που τονίζουν τις καθαρές γραμμές και τη γεωμετρία του κτιρίου. Οι υφές που χρησιμοποιούνται στο κτίριο αυτό, όπως το μεταλλικό σκελετό και το γυαλί, προσδίδουν έναν βιομηχανικό αλλά κομψό φινιρίσμα, καθιστώντας πολλές από τις επιφάνειες να είναι απλές και λείες, αντανακλώντας το φως και δημιουργώντας μια αίσθηση ευρυχωρίας και καθαρότητας.

Τα έπιπλα στο Lovell House ακολουθούν την αρχή της λειτουργικότητας και της απλότητας, με έμφαση σε καθαρές γραμμές και πρακτικούς χώρους, είναι κατασκευασμένα από προσεκτικά επιλεγμένα υλικά που προσδίδουν μια αίσθηση πολυτέλειας και υψηλής αισθητικής.

ΕΙΚ. 77



Ο Neutra επηρεάστηκε σε σημαντικό βαθμό από τις αρχές του ευρωπαϊκού μοντερνισμού και ιδιαίτερα από τις ιδέες του Bauhaus. Αν και δεν ανέφερε από ποιον συγκεκριμένο «πρωτεργάτη» του κινήματος επηρεάστηκε, είναι εύκολο να διακρίνει κανείς ότι υπήρχαν επιρροές από τους Ludwig Mies Van der Rohe και Le Corbusier, των οποίων οι αρχιτεκτονικές φιλοσοφίες τόνιζαν τη χρήση νέων υλικών και τεχνολογιών για τη δημιουργία απλών, λειτουργικών και αισθητικά καθαρών κατασκευών, καθώς επίσης και οι ιδέες του Bauhaus για τη λειτουργικότητα, τις καθарές γεωμετρικές γραμμές και την ενσωμάτωση της τέχνης με την τεχνολογία είναι σαφώς ορατές στο έργο του.



Για ακόμη μια φορά μπορεί κανείς να διακρίνει τις γήινες αποχρώσεις, όπως το μπεζ στον τοίχο και στο χαλί αλλά και το ανοιχτόχρωμο τούβλο στο τζάκι. Για να προστεθεί χρώμα, όμως, έχουν τοποθετηθεί έπιπλα, άλλα με κόκκινο χρώμα, άλλα με σκούρο ξύλο και επιπλέον χαλιά σε αποχρώσεις του καφέ και του μαύρου, αλλά και εξαιτίας των μεγάλων παραθύρων επικρατεί έντονα και το πράσινο χρώμα από τα φυτά. Ο κόκκινος καναπές έχει τοποθετηθεί εσκεμμένα μπροστά στο άπλετο φυσικό πράσινο ώστε να επιτυγχάνεται έντονη αντίθεση μεταξύ τους και να τραβάει την προσοχή, ενώ το καφέ-μαύρο χαλί βρίσκεται σε αυτή τη θέση για να ενσωματώσει το έντονο χρώμα του καναπέ με τα γήινα χρώματα του υπόλοιπου χώρου.

ΕΙΚ. 78



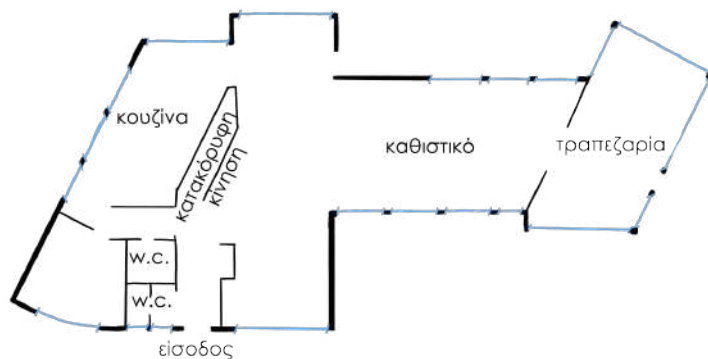
ΕΙΚ. 79



5.8 Ο Hans Scharoun σχεδίασε το **Haus Schminke** το 1933 το οποίο βρίσκεται στο Λούμπαου της Γερμανίας. Η δομή του χαρακτηρίζεται από καμπύλες γραμμές και οργανική μορφή που μοιάζει με πλοίο, μια σχεδιαστική επιλογή που ήταν σχετικά σπάνια για την εποχή εκείνη. Το σπίτι διαθέτει μεγάλα παράθυρα και ανοιχτούς χώρους που ενοποιούν το εσωτερικό με τον εξωτερικό χώρο, επιτρέποντας την πλήρη αξιοποίηση του φυσικού φωτός.

Η χρωματική παλέτα είναι, για ακόμη μια φορά, ουδέτερη και μινιμαλιστική, κυρίως με λευκούς και γκρι τόνους που ενισχύουν την αίσθηση του χώρου. Οι υφές είναι λείες και μοντέρνες, με τη χρήση υλικών όπως το γυαλί και ο χάλυβας που προσφέρουν μια σύγχρονη αίσθηση και αντίθεση με τα οργανικά σχήματα του κτιρίου. Τα έπιπλα στο συγκεκριμένο σπίτι σχεδιάστηκαν έτσι, ώστε να ενσωματώνονται με το εσωτερικό περιβάλλον, εστιάζοντας στη λειτουργικότητα και την απλότητα. Χρησιμοποιούνται πρωτοποριακά σχέδια για την εποχή, με ενσωματωμένα συστήματα αποθήκευσης που διατηρούν τους χώρους ανοιχτούς και ανεμπόδιστους. Υλικά όπως το ξύλο συνδυάζονται με μοντέρνα υλικά, διατηρώντας μια ισορροπία μεταξύ ζεστασιάς και μοντερνισμού.

Ο αρχιτέκτονας, παρόλο που ήταν αρκετά επηρεασμένος από το ευρύτερο κίνημα του Bauhaus, είχε περισσότερη οργανική προσέγγιση και έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο πώς οι χώροι μπορούν να αντανakλούν και να ενισχύουν τη ζωή των κατοίκων του σπιτιού.



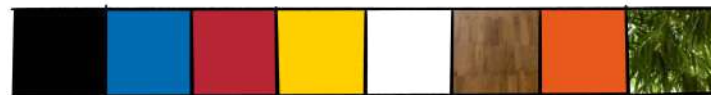
εικ. 80



Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΒΑΥΗΑΟΥΣ



ΕΙΚ. 81



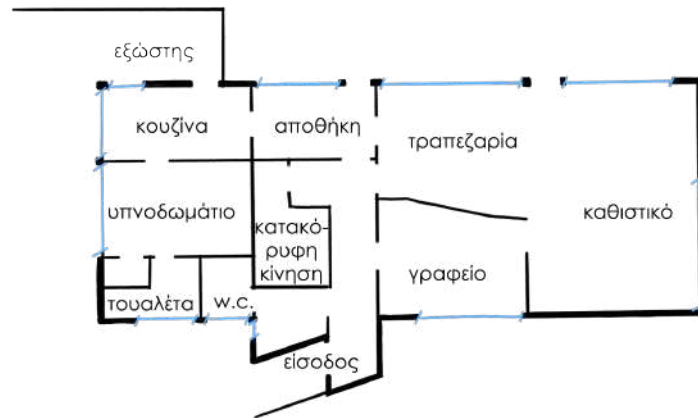
Παρόλο που κυριαρχούν ουδέτερες αποχρώσεις, όπως το λευκό και το καφέ του ξύλινου πατώματος και μερικών επίπλων, χρησιμοποιούνται τα βασικά χρώμα, τα συμπληρωματικά τους αλλά και το μαύρο σε στοχευμένα σημεία στα έπιπλα. Για παράδειγμα, μπορεί να δει κανείς το κόκκινο σε καρέκλες, ντουλάπια, ακόμη και στα παράθυρα, το οποίο έχει χρησιμοποιηθεί έτσι ώστε να πλαισιώνει το φυσικό τοπίο και να κάνει έντονη αντίθεση. Φαίνεται, επίσης, το πορτοκαλί στην ιδιαίτερη οροφή της τραπεζαρίας, και φυσικά, το πράσινο σε όλη τη φύτευση της οικίας, είτε εξωτερική είτε εσωτερική.

ΕΙΚ. 82



5.9 Η Οικία Gropius, σχεδιάστηκε από τον ίδιο τον Walter Gropius το 1937 και βρίσκεται στο Λίνκολν, Μασαχουσέτη, ΗΠΑ. Το σπίτι συνδυάζει παραδοσιακά υλικά της Νέας Αγγλίας, όπως ξύλο και τούβλο, με μοντέρνα υλικά όπως γυαλί και χάλυβα, ενώ παράλληλα, αρχιτεκτονική του υπογραμμίζει την απλότητα και τη λειτουργικότητα, με καθαρές γραμμές και επίπεδες επιφάνειες.

Η διάταξη της οικίας περιλαμβάνει ανοιχτούς χώρους με μεγάλη διαφάνεια, χάρη στη χρήση πολλών παραθύρων που επιτρέπουν την είσοδο άπλετου φυσικού φωτός και συνδέουν το εσωτερικό με το τοπίο. Η χρωματική παλέτα είναι διακριτική και ουδέτερη, χρησιμοποιώντας κυρίως λευκά, γκρι και φυσικούς τόνους ξύλου, προσφέροντας μια ήρεμη και κομψή ατμόσφαιρα. Οι υφές είναι ποικίλες αλλά διακριτικές, με την επιλογή υλικών όπως γυαλί, ξύλο και μέταλλο να δημιουργούν μια ισορροπία ανάμεσα στο μοντέρνο και το παραδοσιακό. Τα έπιπλα περιλαμβάνουν κομμάτια από σχεδιαστές που συνδέονται με το Bauhaus, όπως τις καρέκλες του Marcel Breuer, οι οποίες συνδυάζουν χάλυβα με δέρμα. Κάποια από τα έπιπλα, επίσης, είναι πολυλειτουργικά, σχεδιασμένα να εξυπηρετούν τις καθημερινές ανάγκες της οικογένειας με στυλ και απλότητα. Τα ενσωματωμένα ντουλάπια και οι βιβλιοθήκες δείχνουν την προσοχή που έχει δοθεί στη πρακτική χρήση του χώρου, επιβεβαιώνοντας την έμφαση του Gropius στην εργονομία και τη λειτουργικότητα.



ΕΙΚ. 83





εικ. 84

Marcel Breuer καρέκλα



Οι χρωματικές διαφορές στο συγκεκριμένο σπίτι γίνονται με υλικά και όχι με τα χρώματα αυτά καθ' εαυτά. Συγκεκριμένα, κυριαρχούν οι γήινες αποχρώσεις, όπως το λευκό στους τοίχους και το απαλό γκρι στο ταβάνι, αλλά υπάρχει και η έντονη χρήση του γυαλιού, όπως τα υαλότουβλα, και του μετάλλου σε κάποια από τα έπιπλα. Στα υπόλοιπα έπιπλα πρεσβεύουν οι φυσικοί τόνοι του ξύλου, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει και το πράσινο στοιχείο από την έντονη φύτευση. Ωστόσο, ακόμη και με τα χρώματα από τα υλικά και τα έπιπλα, η χρωματική παλέτα αυτής της οικίας παραμένει αρκετά ουδέτερη και πιο κοντά στη "μονοχρωματική", κάτι που επιδίωκε αρκετά ο Gropius.



ενσωματωμένη βιβλιοθήκη

εικ. 85

5.10 Το Eames House, το οποίο σχεδιάστηκε από τους Charles και Ray Eames το 1949 και βρίσκεται στην Καλιφόρνια, ΗΠΑ, είναι ένα ακόμη σημαντικό παράδειγμα. Ακολουθεί την αισθητική του βιομηχανικού σχεδιασμού, με τη χρήση προσιπτών υλικών όπως ο χάλυβας και το γυαλί, ενώ ο σκελετός από χαλύβδινα πλαίσια και οι μεγάλες γυάλινες επιφάνειες υπογραμμίζουν την ελαφρότητα και τη διαφάνεια του κτίσματος. Η οικία είναι σχεδιασμένη με έντονη την αίσθηση της λειτουργικότητας, συνδυάζοντας χώρους εργασίας και διαβίωσης. Η κεντρική ανοιχτή κάτοψη επιτρέπει τη ροή μεταξύ των χώρων, ενισχύοντας την ευελιξία και τη λειτουργικότητα, και παράλληλα προσφέρει μια αίσθηση εσωτερικής-εξωτερικής συνέχειας, καθώς βρίσκεται σε αρμονία με το περιβάλλον, ενσωματώνοντας το τοπίο στον σχεδιασμό του.



Στο κτίριο χρησιμοποιούνται έντονα χρώματα όπως μπλε, κόκκινο, κίτρινο και μαύρο, δημιουργώντας αντίθεση με τις ουδέτερες αποχρώσεις του μετάλλου και του γυαλιού και προσθέτοντας ζωντάνια και ενέργεια στο χώρο. Οι λείες επιφάνειες του γυαλιού και το βιομηχανικό φινιρίσμα του μετάλλου αντιπαρά τίθενται με τα φυσικά υλικά όπως το ξύλο, που χρησιμοποιούνται στα έπιπλα και τις επιφάνειες του εσωτερικού. Το εσωτερικό του σπιτιού είναι εξοπλισμένο με πολλά από τα διάσημα έπιπλα που σχεδίασαν οι ίδιοι Charles και Ray Eames, όπως τις γνωστές καρέκλες Eames Lounge και Eames Molded Plywood. Αυτά τα έπιπλα χαρακτηρίζονται από απλότητα, λειτουργικότητα και πολυλειτουργικότητα, αντανakλώντας την ίδια σχεδιαστική φιλοσοφία που εφαρμόστηκε και στην αρχιτεκτονική του σπιτιού.

εικ. 86



Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΒΑУHAUS

Οι αρχιτέκτονες ήταν φανερά επηρεασμένοι από όλο το κίνημα του Bauhaus, ωστόσο επηρεάστηκαν περισσότερο από τον Ludwig Mies Van der Rohe, ο οποίος συνέβαλε στη διάδοση της ιδέας ότι ο σχεδιασμός θα έπρεπε να είναι ευέλικτος, λειτουργικός και προσιτός. Ακόμη, η έμφαση στην καινοτομία και την οικονομία των υλικών αντικατοπτρίζει επίσης τις ιδέες που διαδόθηκαν από το Bauhaus.



Για ακόμη μια φορά υπάρχει χρήση των βασικών χρωμάτων στο εξωτερικό αλλά και στο εσωτερικό. Ακόμη, υπάρχει έντονα το χρώμα μαύρο στον χαλύβδινο σκελετό και στο εσωτερικό κυριαρχεί το καφέ από τις ξύλινες επιφάνειες και το πράσινο από τα φυτά. Το έντονο στοιχείο του ξύλου επιτυγχάνει την αρμονική σύνδεση του εξωτερικού με τον εσωτερικό χώρο, όπως ακριβώς γίνεται και με τα φυτά εσωτερικού χώρου, τα οποία “συνεχίζουν” το φυσικό πράσινο μέσα στο κτίριο.



Eames lounge chair



Eames molded plywood chair



ΕΙΚ. 87

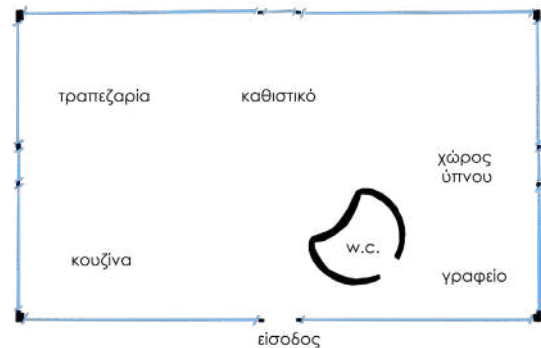


ΕΙΚ. 88

5.11 Ένα ακόμη σημαντικό παράδειγμα κατοικίας είναι το **Glass House**, το οποίο σχεδιάστηκε από τον Philip Johnson το 1949 και βρίσκεται στο Νιού Κάναν των ΗΠΑ. Αποτελείται σχεδόν εξ ολοκλήρου από γυαλί και χάλυβα, επιτρέποντας την ανεμπόδιστη θέα του φυσικού τοπίου και δημιουργώντας μια διαφάνεια που μηδενίζει τα όρια μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού χώρου. Η αρχιτεκτονική του είναι απλή και λιτή, με έμφαση στη γεωμετρία και την ακρίβεια στις γραμμές, καθώς το σπίτι είναι σχεδόν ορθογώνιο και δεν διαθέτει τοίχους εκτός από έναν κεντρικό κύλινδρο που περιλαμβάνει το μπάνιο.

Το σπίτι έχει σχεδιαστεί με σεβασμό προς το φυσικό περιβάλλον, με την τοποθεσία και την θέα να παίζουν σημαντικό ρόλο στην αισθητική εμπειρία του σπιτιού. Η χρήση του ανοιχτού γκρι και του φυσικού τόνου του χάλυβα συνθέτει μια διακριτική χρωματική παλέτα που ενσωματώνει το σπίτι στο φυσικό τοπίο, ενώ παράλληλα οι λείες υφές του γυαλιού και του μετάλλου προσφέρουν μια σύγχρονη, αν και κρύα αισθητική, που αντιπαρατίθεται με τις πιο φυσικές, τραχιές υφές του περιβάλλοντος.

Οι επιλογές των επίπλων στο κτίριο αυτό αντανakλούν το μινιμαλιστικό στυλ του σπιτιού, με έμφαση σε κλασικά κομμάτια όπως η Barcelona Chair του Mies van der Rohe. Τα έπιπλα είναι επίσης στρατηγικά τοποθετημένα, έτσι ώστε να διατηρηθεί η αίσθηση της ανοιχτής κάτοψης και ταυτόχρονα να εξυπηρετούν τις καθημερινές ανάγκες. Η επίδραση του Ludwig Mies van der Rohe είναι ιδιαίτερα φανερή στο Glass House, καθώς έχει χρησιμοποιηθεί το γυαλί και ο χάλυβας, και έχει δοθεί ιδιαίτερη την έμφαση στη μινιμαλιστική αρχιτεκτονική. Έτσι, το Glass House



εικ. 89



συγκρίνεται αρκετά συχνά με το Farnsworth House του Mies Van der Rohe λόγω αυτής της δυνατής επιρροής των ιδεών και των σχεδιαστικών στοιχείων του Bauhaus.

εικ. 90



Για ακόμη μια φορά γίνεται φανερό πως ο Gropius προτιμούσε μια “μονοχρωματική” παλέτα στα σπίτια που σχεδίαζε. Στη συγκεκριμένη οικία, τα φυσικά χρώματα των υλικών έχουν τον πρώτο ρόλο. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχει το σκούρο τούβλο στον τοίχο του μπάνιου, το σκούρο γκρι του χάλυβα και το ανοιχτόχρωμο ξύλο στις επιφάνειες τις κουζίνας και της ντουλάπας. Επίσης, για να “σπάσει” το σκούρο χρώμα του τούβλου, έχει τοποθετηθεί ένα χαλί σε μπλε χρώμα στο καθιστικό αλλά και στον χώρο ύπνου. Τέλος, δε γίνεται να παραληφθεί το άπλετο πράσινο του φυσικού τοπίου, το οποίο λειτουργεί και ως “πίνακας” για την οικία.

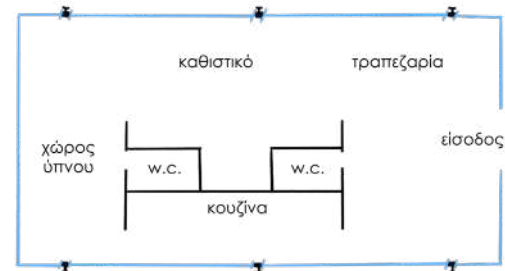
εικ. 91

Barcelona chair



5.12 Το Farnsworth House, το οποίο σχεδιάστηκε από τον Ludwig Mies van der Rohe το 1951, βρίσκεται στο Ιλινόι, ΗΠΑ, είναι ανυψωμένο πάνω από το έδαφος σε χαλύβδινα υποστυλώματα, δίνοντας την αίσθηση ότι αιωρείται. Οι τοίχοι είναι εξ ολοκλήρου κατασκευασμένοι από γυαλί, επιτρέποντας άπλετη θέα στο φυσικό περιβάλλον γύρω από το σπίτι.

Οι εσωτερικοί χώροι είναι σχεδόν ενιαίοι, με μόνο μια κεντρική μονάδα που περιέχει λειτουργίες όπως το μπάνιο και η κουζίνα, χωρίζοντας τις περιοχές διαβίωσης. Ο σχεδιασμός αυτός ενσωματώνει το φυσικό περιβάλλον, αφού ενοποιείται το εσωτερικό με το εξωτερικό, ενώ παράλληλα διατηρείται μια σαφή γραμμή σχεδιασμού που είναι ταυτόχρονα κομψή και μινιμαλιστική. Οι αποχρώσεις που κυριαρχούν είναι κυρίως λευκές και φυσικές, με τον χάλυβα βαμμένο λευκό και το γυαλί να προσφέρει αμέτρητο φως σε κάθε κομμάτι του σπιτιού. Η υφή του μετάλλου και του γυαλιού παρέχει λείες επιφάνειες, οι οποίες τονίζονται από το φυσικό φως και την αντανάκλαση των σκηνικών στο γύρω τοπίο. Τα έπιπλα στο συγκεκριμένο σπίτι είναι μειωμένα στο απολύτως απαραίτητο, συχνά περιλαμβάνοντας κομμάτια που έχουν σχεδιαστεί ή επιλεγεί από τον ίδιο τον Mies van der Rohe, όπως οι κλασσικές καρέκλες Barcelona, ο αντίστοιχος καναπές και η καρέκλα Chais Lounge. Κάθε έπιπλο έχει ξεκάθαρη λειτουργική χρησιμότητα και συμβάλλει σε μια αίσθηση ηρεμίας και τάξης, χωρίς περιττές διακοσμήσεις, ενώ οι επιλογές των υλικών, όπως δέρμα και ξύλο, παρέχουν μια αίσθηση πολυτέλειας και διατηρούν την κομψότητα.



εικ. 92





Barcelona couch

Thonet S 533



Θα μπορούσε κανείς να πει πως το Farnsworth House μοιάζει αρκετά με το Glass House, αφού και τα δύο έχουν παρόμοια ανοιχτή διάταξη, απεριόριστο πράσινο και μερικά διάσημα έπιπλα. Ωστόσο σε αντίθεση με την προηγούμενη οικία, εδώ επικρατούν πιο φωτεινά χρώματα, όπως ο λευκός χάλυβας και το ανοιχτό μπλε στην τσιμεντοκονία και στο χαλί. Τα καφέ έπιπλα, έχουν τοποθετηθεί με τέτοιο τρόπο, σαν "πιπσιλιές" στον καμβά, ώστε να υπάρχει ομαλή σύνδεση με το καφέ χρώμα των κορμών των δέντρων.

Chaise Lounge chair



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Βάσει των παραπάνω κατοικιών γίνεται αντιληπτό πως κυριαρχούν τρεις φιλοσοφίες κατά τη διάρκεια του Bauhaus. Η πρώτη, πρεσβεύει ότι ο κάθε αρχιτέκτονας δουλεύει αυτόνομα και μετά την υλοποίηση του έργου ο καλλιτέχνης εφαρμόζει το χρώμα, ώστε να πραγματοποιήσει το δικό του όραμα για το κάθε κτίριο. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της φιλοσοφίας είναι τα Meisterhouses, τα οποία σχεδίασε ο Gropius και στη συνέχεια οι καλλιτέχνες που διέμεναν εκεί διαμόρφωσαν τα χρώματα ανάλογα τις δικές τους προτιμήσεις. Στη δεύτερη προσέγγιση, αντιθέτως, το χρώμα υποστηρίζει από την αρχή τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και εντάσσεται σε αυτόν, στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Έργου, δηλαδή στην ενοποίηση όλων των τεχνών και των σχεδιαστικών πεδίων σε ένα σύνολο, με στόχο να δημιουργήσει ευχάριστη αίσθηση στον χώρο, να υποστηρίξει αλλά και να βελτιώσει τη λειτουργικότητά του. Τέλος, στην τρίτη φιλοσοφία του κινήματος, οι τοίχοι παραμένουν άχρωμοι και ουδέτεροι, αφού προσδίδεται χρώμα από τα υλικά και τα έπιπλα που τοποθετούνται στο κάθε κτίριο.

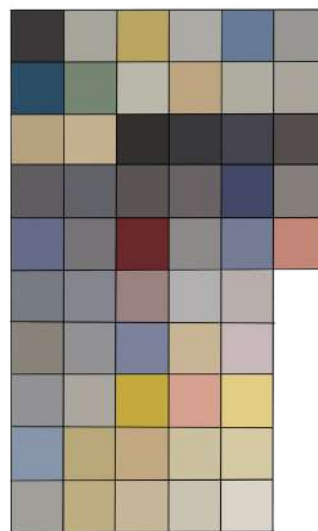
6.1 Χρωματική παλέτα

Κρίνοντας από τα παραπάνω παραδείγματα και από τις χρωματικές παλέτες που δημιουργήθηκαν, οι οικίες χωρίζονται σε δύο κύριες κατηγορίες, στις πολύχρωμες – ζωντανές παλέτες και στις γήινες – ουδέτερες παλέτες, όσον αφορά τα χρώματα στους τοίχους.

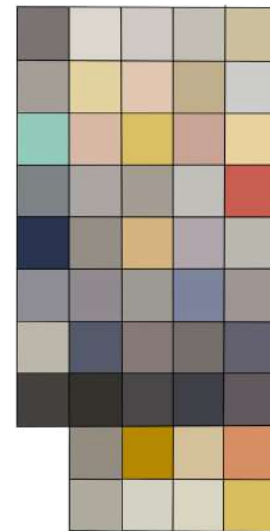
Στην πρώτη κατηγορία ανήκει η οικία Auerbach, ο οικισμός Dessau - Törten, τα Meisterhouses των Kandinsky και Klee, το συγκρότημα κατοικιών Weissenhof και το

Eames House. Σε αυτά τα σπίτια φαίνεται πως έχει δοθεί χρώμα σε ολόκληρους τοίχους και κλιμακοστάσια, άλλοτε για να επιτευχθεί η κίνηση, όπως στο Auerbach και άλλοτε απλώς για αισθητικούς λόγους, όπως στα Meisterhouses. Επομένως, τα έντονα και ζωνηρά χρώματα καθιστούν τα σπίτια αυτά αρκετά φιλόξενα.

Στη δεύτερη κατηγορία ανήκει το Haus am Horn, η βίλλα Tugendhat, το σπίτι του Gropius, το House Schminke,



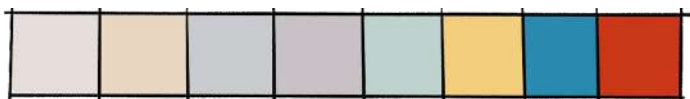
Meisterhaus Klee



Meisterhaus Kandinsky



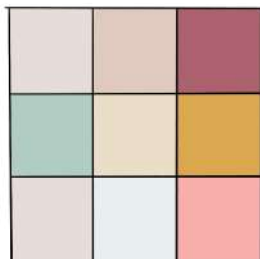
συγκρότημα κατοικιών Weissenhof



οικία Auerbach



Eames house



οικισμός
Dessau -
Törten

το Lovell house, το Farnsworth house και το Glass house. Σε αυτές τις οικίες κυριαρχούν οι λευκές και οι γήινες αποχρώσεις στους τοίχους, ωστόσο ο κάθε καλλιτέχνης έχει προσπαθήσει να δώσει χρώμα και ζωντάνια μέσα από χρωματιστά έπιπλα και ακατέργαστα υλικά όπως ο χάλυβας, το ξύλο και τα τούβλα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτών είναι οι ολόκληροι τοίχοι άλλοτε με επένδυση ξύλου και άλλοτε με τούβλα. Έτσι, οι κατοικίες αυτές παραμένουν εξίσου ζεστές και ζωντανές με έναν διαφορετικό τρόπο από αυτόν της πρώτης κατηγορίας.



Lovell House



οικία Gropius



Farnsworth House



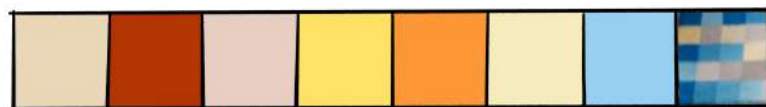
Glass House



Villa Tugendhat



House Schminke



Haus am Horn

6.2 Χρονική εξέλιξη

Στις αρχές του Bauhaus, όπως φαίνεται από το Haus am Horn, γίνεται μια κομψή και εκλεπτυσμένη χρήση της χρωματικής παλέτας, που περιλάμβανε γήινα χρώματα, όπως το μπεζ και το λευκό, καθώς ο καλλιτέχνης ήθελε να προάγει την ηρεμία και την αρμονία με το περιβάλλον, αλλά και την αίσθηση της καθαρότητας και της φωτεινότητας. Καθ' όλη τη διάρκεια της μεσαιάς περιόδου του Bauhaus, στην Οικία Auerbach οι αρχιτέκτονες ξεκινούν να επιλέγουν τα βασικά χρώματα και αποχρώσεις αυτών, προάγοντας τη φωτεινότητα και τη ζωντάνια του εσωτερικού χώρου. Ο Οικισμός Dessau – Törten εισάγει φωτεινές και παστέλ αποχρώσεις, που αντικατοπτρίζουν την προσέγγιση του Bauhaus να ενσωματώσει το χρώμα στην καθημερινότητα. Στα Meisterhouses η παρουσία ζωηρών χρωμάτων, που συνδέονται με τα έργα τέχνης, καταδεικνύει τη δημιουργική έκφραση και τη σύνθεση του κινήματος. Παράλληλα, το Συγκρότημα Κατοικιών Weissenhof συνεχίζει τη χρήση των βασικών χρωμάτων, ενσωματώνοντας και κάποια πιο σκούρα χρώματα όπως το καφέ και το γκρι.

Στις τελευταίες περιόδους του Bauhaus παρατηρείται πλέον η χρήση υλικών ώστε να επιτευχθεί η χρήση χρώματος. Χρησιμοποιούνται δηλαδή μάρμαρα, σκούρο ή ανοιχτόχρωμο ξύλο, ανθεκτικά υλικά όπως ο χάλυβας, ακατέργαστος ή βαμμένος, και γυαλί. Η βίλλα Tugendhat, το Lovell house, το Haus Schminke, το Gropius house, το Eames house, το Glass house και το Farnsworth house είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της περιόδου, αφού έχουν όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά.

1 9 2 3

Haus am Horn

1 9 2 4

Auerbach House

1 9 2 6

Housing in Dessau-Törten

1 9 2 6

Meisterhouses

1 9 2 7

Housing in Weissenhof

1 9 2 8

Villa Tugendhat

1 9 2 9

Lovell House

1 9 3 3

House Schminke

1 9 3 7

Gropius House

1 9 4 9

Eames House

1 9 4 9

Glass House

1 9 5 1

Farnsworth House

Χρησιμοποιούσαν, επίσης, οι αρχιτέκτονες αρκετά το γυαλί, ώστε να προάγουν τη διαφάνεια και την επαφή με το περιβάλλον, και τις καθαρές γραμμές στον σχεδιασμό, αναδεικνύοντας την ενοποίηση του εσωτερικού και εξωτερικού χώρου.

Συνολικά, η χρονολογική διαφοροποίηση της χρήσης χρώματος στις κατοικίες του Bauhaus δείχνει μια εξέλιξη που συνδυάζει την αίσθηση του χώρου με κοινωνικές και πολιτιστικές τάσεις. Οι επιλογές χρώματος αποτελούν ενδείξεις του πώς διαμορφώθηκε η αρχιτεκτονική αυτή, δημιουργώντας έναν δυναμικό και προσαρμοστικό σχεδιασμό που συνδυάζει την αισθητική με την λειτουργικότητα. Το κίνημα, δηλαδή, ξεκίνησε με μια πιο «μονοχρωματική» αρχιτεκτονική και στη συνέχεια ξεκίνησαν οι αρχιτέκτονες να προσθέτουν χρώματα ,και ύστερα, υφές. Τα χρώματα και τα σχέδια συνθέτουν ένα πολύπλοκο δίκτυο σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων, των χώρων και της τέχνης, ενώ αποδεικνύουν τη διαχρονική επιρροή του κινήματος στην αρχιτεκτονική.

6.3 Διακόσμηση – Έπιπλα

Οι χρωματικές επιλογές στις κατοικίες του Bauhaus διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην επιλογή και διάταξη των επίπλων και των διακοσμητικών στοιχείων. Επηρεάζουν όχι μόνο την αισθητική αλλά και τη λειτουργικότητα του χώρου, διαμορφώνοντας την ατμόσφαιρα και την εμπειρία των κατοίκων.

Στις κατοικίες με ουδέτερες και φυσικές αποχρώσεις, όπως στο Haus am Horn, η καθαρότητα και η φωτεινότητα προάγουν την αίσθηση της ηρεμίας. Αυτό οδηγεί σε επιλογές επίπλων με απλές γραμμές και λιτές μορφές, οι οποίες δεν θα υπερφορτώνουν τον χώρο, επιτρέποντας μια ήρεμη ατμόσφαιρα. Αντίθετα, στην βίλλα Tugendhat, με μία πιο πλούσια χρωματική παλέτα λόγω των υλικών που έχουν χρησιμοποιηθεί, η επιλογή επίπλων είναι αρκετά προσεγμένη, προσδιορίζοντας μια κομψή και εκλεπτυσμένη ατμόσφαιρα.

Στα Meisterhouses των Kandinsky και Klee, οι ζωηρές αποχρώσεις λειτουργούν συνεργατικά με έπιπλα που περιλαμβάνουν καλλιτεχνικά στοιχεία, δημιουργώντας μια οπτική σύνθεση που προσφέρει μια μοναδική αισθητική εμπειρία. Επιλέγονται κυρίως χρώματα όπως το κόκκινο, το κίτρινο και το μπλε ώστε να συμπληρώσουν τα διακοσμητικά στοιχεία και να προσδώσουν χαρακτήρα στους χώρους.



ΕΙΚ. 95

Chaise Lounge Chair, Villa Tugendhat & Farnsworth House



ΕΙΚ. 96



ΕΙΚ. 97

Thonet S 533, Farnsworth House

Marcel Breuer Chair, Gropius House



ΕΙΚ. 98



ΕΙΚ. 99

Eames Lounge Chair, Eames House



ΕΙΚ. 100

Barcelona Chair, Villa Tugendhat & Glass House



ΕΙΚ. 101



ΕΙΚ. 102

Eames Molded Plywood Chair, Eames House



ΕΙΚ. 103

Barcelona Couch, Glass House

Όσον αφορά τη λειτουργικότητα και τον σχεδιασμό, στο Eames House, βλέπουμε ότι η χρήση φωτεινών και ζωντανών χρωμάτων συνδυάζεται με μια λειτουργική διάταξη που διευκολύνει τη ροή και την αλληλεπίδραση μεταξύ των χώρων. Η διάταξη των επίπλων έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπει την φύση να ενσωματώνεται με τον εσωτερικό χώρο, προσφέροντας μια ευχάριστη εμπειρία διαβίωσης. Στις κατοικίες όπως το Farnsworth House και το Glass House, οι διαφανείς και ανοιχτές επιφάνειες ενισχύουν την αίσθηση του ανοιχτού χώρου. Οι καθαρές γραμμές και οι ουδέτερες αποχρώσεις δημιουργούν μια αίσθηση ενοποίησης του εσωτερικού με τον εξωτερικό κόσμο, γεγονός που αντανακλάται στη διάταξη των επίπλων, η οποία με τη σειρά της, ενισχύει τη φωτεινότητα και την ανοιχτότητα. Τέλος, η χρήση χρωμάτων που αντιστοιχούν στο περιβάλλον, όπως συμβαίνει στο Haus Schminke, επιτρέπει τη συνύπαρξη του εσωτερικού χώρου με τον εξωτερικό. Σε αυτές τις περιπτώσεις, τα έπιπλα και τα διακοσμητικά στοιχεία επιλέγονται και τοποθετούνται με γνώμονα τη δημιουργία μιας αρμονικής σχέσης με το φυσικό περιβάλλον.

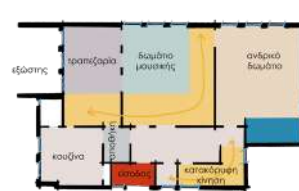
Συνολικά, οι χρωματικές επιλογές στις κατοικίες του Bauhaus δεν επηρεάζουν απλώς την αισθητική, αλλά λειτουργούν και ως οδηγός για την επιλογή και τη διάταξη των επίπλων και των διακοσμητικών στοιχείων. Οι αρχές αυτού του κινήματος συνδυάζει την τέχνη με τη λειτουργικότητα, δημιουργώντας χώρους που είναι τόσο ελκυστικοί όσο και πρακτικοί, προσφέροντας μια ολοκληρωμένη εμπειρία διαβίωσης.

6.4 Λειτουργικότητα

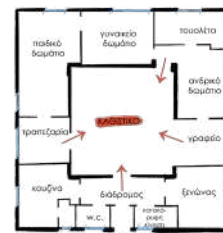
Αρχικά, η Οικία Auerbach και το Haus am Horn διαθέτουν λειτουργικούς σχεδιασμούς που προάγουν την καθημερινή ζωή. Η Οικία Auerbach χαρακτηρίζεται από ευρύχωρους και φωτεινούς χώρους, με λειτουργικές ροές που διευκολύνουν την κοινωνικοποίηση, καθώς η διάταξη των δωματίων έχει σχεδιαστεί κατά τέτοιον τρόπο ώστε να ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση. Αντίστοιχα, το Haus am Horn έχει μια απλή και λειτουργική διάταξη, με όλα τα δωμάτια στραμμένα προς το καθιστικό, που δίνει προτεραιότητα στη χρηστικότητα, με χώρους που παρέχουν άνεση και ευκολία στη χρήση.

Η Villa Tugendhat ξεχωρίζει με την ευελιξία των χώρων της, καθώς η χρήση κινητών χωρισμάτων επιτρέπει την προσαρμογή του εσωτερικού ανάλογα με τις ανάγκες των κατοίκων. Ταυτόχρονα, το Meisterhaus φέρει την καλλιτεχνική αίσθηση του Bauhaus, ενσωματώνοντας χώρους που ενδυναμώνουν τη δημιουργικότητα, κάνοντάς το ιδανικό για καλλιτέχνες και δημιουργικούς εργαζόμενους.

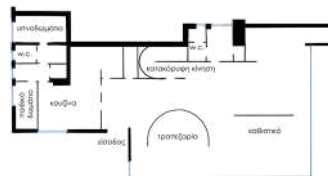
Οι τρεις κατοικίες Eames House, Farnsworth House και Glass House παρουσιάζουν ανοικτούς και διαφανείς σχεδιασμούς που προάγουν τη σύνδεση του εσωτερικού με το εξωτερικό περιβάλλον. Στο Eames House, η αρμονική μίξη χρωμάτων και υλικών ενισχύει τη λειτουργία ως χώρος διαβίωσης και εργασίας. Στο Farnsworth House χρησιμοποιούνται γυάλινα στοιχεία που δημιουργούν αίσθηση ευρυχωρίας και διαφάνειας, επιτρέποντας στους κατοίκους να βιώνουν τη φύση γύρω τους. Ενώ,



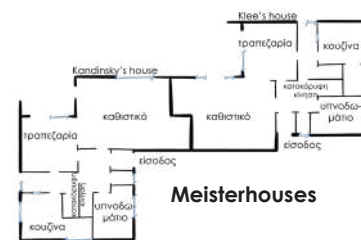
Auerbach House



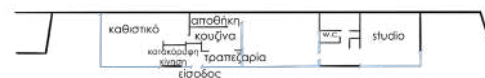
Haus am Horn



Villa Tugendhat



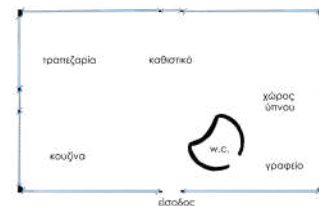
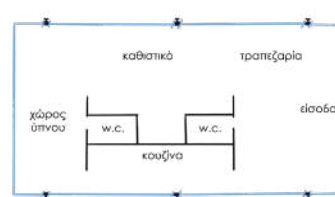
Meisterhouses

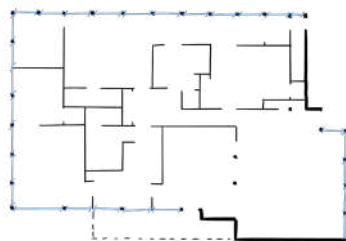


Eames House

Farnsworth House

Glass House

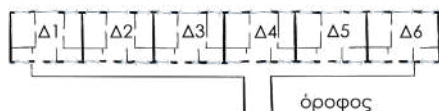




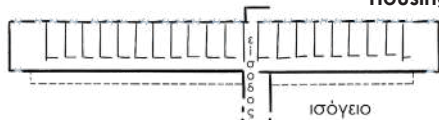
Lovell House



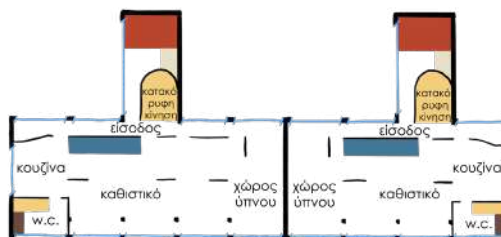
Haus Schminke



Housing in Dessau - Torten



Housing in Weissenhof



παράλληλα, το Glass House ακολουθεί την ίδια φιλοσοφία, ενισχύοντας την ενοποίηση με το φυσικό τοπίο.

Το Lovell House συνδυάζει τις λειτουργίες του σπιτιού με τη χρήση ανοικτών χώρων και φυσικών αποχρώσεων που συμβάλλουν στην κομψότητα και την ευχάριστη ατμόσφαιρα. Αντίστοιχα, το Haus Schminke, με την καινοτόμο χρήση σκούρων χρωμάτων και ανθεκτικών υλικών, αναδεικνύει τη λειτουργικότητα του χώρου καθώς συνδυάζει τις ανάγκες των κατοίκων με λειτουργικές δυνατότητες, όπως εργασιακούς χώρους και χώρους αναψυχής.

Ο Οικισμός Dessau - Torten και το Συγκρότημα Κατοικιών Weissenhof δίνουν έμφαση στο να διευκολύνουν την κοινωνική αλληλεπίδραση. Στο Dessau - Torten τα σπίτια, καθώς είναι σχεδιασμένα με γνώμονα την κοινωνικοποίηση, προσφέρουν κοινόχρηστους χώρους που προάγουν την αλληλεπίδραση και την αίσθηση της γειτονιάς. Το συγκρότημα κατοικιών Weissenhof στοχεύει στην παροχή προσιτής στέγης χωρίς εκπτώσεις στην αισθητική και τη λειτουργικότητα του χώρου.

6.5 Ευρώπη – Αμερική

Τέλος, βάσει των παραδειγμάτων, φαίνεται πως οι κατοικίες που κτίστηκαν με γνώμονα το κίνημα του Bauhaus στην Αμερική, είχαν περισσότερο έντονο το στοιχείο των ακατέργαστων και πολύχρωμων υλικών, ενώ στην Ευρώπη, εκείνη την περίοδο, χρησιμοποιούνταν κυρίως υλικά σε γήινες αποχρώσεις και έδιναν χρώμα και ζωντάνια μέσω των χρωματιστών τοίχων.

Η ιδεολογία του Bauhaus στην Ευρώπη περιελάμβανε το πείραμα μιας νέας κοινωνίας, όπου η τέχνη θα είχε κεντρικό ρόλο στη ζωή. Αυτό το πνεύμα του πειραματισμού και της κοινωνικής δέσμευσης ήταν χαρακτηριστικό του κινήματος κατά την αρχική του φάση. Αντίθετα, με την άνοδο του Ναζιστικού καθεστώτος, πολλοί δάσκαλοι και μαθητές του Bauhaus μετανάστευσαν στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου οι αρχές του κινήματος προσαρμόστηκαν σε νέα πλαίσια. Στις ΗΠΑ, το Bauhaus επικεντρώθηκε περισσότερο στην τεχνολογία και τη βιομηχανική παραγωγή, ενσωματώνοντας τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις στο σχεδιασμό. Η αρχή του εμπορικού σχεδιασμού έγινε σημαντική, καθώς το Bauhaus επηρεάζει τις πρακτικές βιομηχανίας και τη διάταξη προϊόντων. Η ίδρυση της Σχολής Σχεδίου του Σικάγο από τον László Moholy-Nagy και η διδασκαλία του Gropius στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Μασαχουσέτης επικεντρώθηκαν σε μια πιο πρακτική και επαγγελματική προσέγγιση στο σχεδιασμό. Οι

σπουδαστές εκπαιδεύονταν σε ικανότητες που ήταν απαραίτητες για τη βιομηχανία, με αποτέλεσμα το Bauhaus να επικεντρώνεται πλέον στη βιωσιμότητα και στις λειτουργικές εφαρμογές.

Παρά τις διαφορές τους, η κεντρική ιδέα του Bauhaus για τη συνένωση τέχνης, τεχνολογίας και βιομηχανίας παρέμεινε σταθερή και στις δύο περιοχές. Η μεταφορά του κινήματος στις Ηνωμένες Πολιτείες συνέβαλε καθοριστικά στη διάδοση των αρχών του Μοντέρνου Κινήματος και δημιούργησε σημαντική επίδραση στην αρχιτεκτονική και το σχεδιασμό, επηρεάζοντας βαθιά την αντίληψή μας για το σύγχρονο δομημένο περιβάλλον.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συνοψίζοντας, η εργασία αυτή επιβεβαιώνει ότι το Bauhaus, αν και συχνά αντιληπτό ως εκφραστής της “μονοχρωματικής” προσέγγισης στην αρχιτεκτονική, ενσωμάτωσε το χρώμα με τρόπους που άλλαξαν ριζικά τον μοντέρνο σχεδιασμό. Οι θεωρητικές προσεγγίσεις των Itten, Kandinsky, Klee και Albers όχι μόνο χρησιμοποιήθηκαν στις καλλιτεχνικές και αρχιτεκτονικές εφαρμογές της σχολής, αλλά συνεχίζουν να επηρεάζουν την αντίληψη και διδασκαλία του χρώματος στις τέχνες και την αρχιτεκτονική μέχρι και σήμερα. Το έργο του Bauhaus αποδεικνύει ότι το χρώμα δεν χρησιμοποιήθηκε μόνο ως διακοσμητικό στοιχείο, αλλά ως εργαλείο για την επίτευξη λειτουργικών και αισθητικών στόχων, προάγοντας την ενότητα μεταξύ αρχιτεκτονικής και τέχνης σε μια εποχή ριζικής κοινωνικής και τεχνολογικής αλλαγής. Η κληρονομιά αυτή συνεχίζει να διαμορφώνει το σύγχρονο δομημένο περιβάλλον, αναδεικνύοντας τη σημασία της καινοτομίας και της δημιουργικής έκφρασης στη σύγχρονη αρχιτεκτονική σκέψη.



ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ & ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΑ

- Albers, J., 1963. Interaction of Color. Yale University Press.
- Ascher Barnstone, D., 2022. The Color of Modernism: Paints, Pigments, and the Transformation of Modern Architecture in 1920s Germany. Bloomsbury Visual Arts.
- Cambridge Handbook of Color Psychology, 2018.
- Droste, M., 1998. Bauhaus 1919-1933. Benedikt Taschen Verlag GmbH.
- Feisner, E.A. & Reed, R., 2014. Color Studies.
- Gage, J., 1999. Colour and Meaning: Art, Science and Symbolism.
- Gropius, W., 1965. The New Architecture and the Bauhaus. M.I.T. Press.
- Herbert Ulbrich, 2023. Geschichte Deutschlands im 20. Jahrhundert, 3η έκδοση, Verlag C.H.Beck.
- Itten, J., 1961. The Art of Color. Van Nostrand Reinhold Company.
- Kandinsky, W., 1912. On the Spiritual in Art, the Language of Form and Color.
- Kurz, P., 2020. Meisterhaus Kandinsky Klee: Die Geschichte einer Instandsetzung. Spector Books.
- Wittegenstein, L., 1950. Remarks on Colour. Berkeley: University of California Press, 1977.

- Συλλογική έκδοση, 2019, Το Bauhaus και η Ελλάδα, επιμέλεια Ανδρέας Γιακουμάτος και Σωκράτης Γεωργιάδης, Εκδόσεις ΚΑΠΟΝ.

ΜΕΛΕΤΕΣ - PAPERS

- Adams, F.M. and Osgood, C.E., 1973. A cross-cultural study of the affective meanings of color. Journal of Cross-cultural Psychology, 4.
- Hurlbert, A. and Owen, A., 2015. Biological and other influences on color preference.
- Hurlbert, A.C. and Ling, Y., 2007. Biological components of sex differences in color preference. Current Biology, 17.
- Hurlbert, A.C. and Ling, Y., 2012. Understanding colour perception and preference. Colour Design Theories and Applications.
- Johnson, G.M., 2015. Color appearance phenomena and visual illusions.
- Moorthi, Y., 2002. Branding Principles-Application to Business-to-Business Branding. SSRN Electronic Journal, 8.
- Palmer, S.E. and Schloss, K.B., 2011. Ecological valance and theories of human colour preference.
- Palmer, S.E. and Schloss, K.B., 2013. An ecological theory of human color preference.
- Robinson, M.D., Fetterman, A.K. and Liu, T., 2014. Light-dark metaphors and personality.
- Saito, M., 1981. A cross-cultural survey on color preference. Bulletin of the Graduate Division of Literature of Waseda University, 27.

- Valdez, P. and Mehrabian, A., 1994. Effects of color on emotions. *Journal of Experimental Psychology: General*, 123.
- Spencer, C., 2015. Eating with our eyes: on the color of flavor.
- Lichetnfeld, C., Elliot, A.J., Meier, M.A. and Pekrun, R., 2021. Fertile green: Green facilitates creative performance. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 38.
- Hurlbert, A.C. and Ling, Y., 2112. Understanding colour perception and preference. *Colour Design Theories and Applications*.
-

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- <https://architectuul.com/architecture/schminke-house>
- <https://architizer.com/blog/inspiration/collections/kandinskys-color-theory-and-architecture/>
- <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/phases>
- <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/>
- https://www.bauhaus.de/en/das_bauhaus/
- https://commission.europa.eu/document/download/1654ca52-ec72-4bae-ba40-d2fc0f3d71ae_en?filename=mit-1-performance-and-technical-performance-specification-v1-2_en.pdf
- <https://doi.org/10.16995/ah.8308>
- <https://en.wikiarquitectura.com/building/gropius-house/#>
- <https://www.fondationlecorbusier.fr/en/work-architecture/achievements-weissenhof-siedlung-houses-stuttgart-germany-1927/>
- https://www.getty.edu/research/exhibitions_events/exhibitions/bauhaus/new_artist/form_color/interactive/
- <https://www.heroal.de/en/topics/design/le-corbusier/index.php>
- <https://www.metalocus.es/en/news/gunta-stolz-teacher-and-director-textile-workshop-bauhaus>
- https://monoskop.org/images/b/b7/Gropius_Walter_The_New_Architecture_and_the_Bauhaus_1965.pdf
- <https://naftemporiki.gr/culture/1438387/to-mov-chroma-ayxanei-tin-paratiritikotita-eno-taytochrona-leitoyrgei-kataprayntika-kai-den-koyrazei-ta-matia/>
- https://academicworks.cuny.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1675&context=gc_etds
- <https://tetralux.gr/symvoules-ergaleia/psychologia-ton-chromaton/>
- <http://architecturehistory.org/architects/architects/EAMES/OBJECTS/1949,%20CASE%20STUDY%20HOUSE%208THE%20EAMES%20HOUSE%20,%20USA.html>

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

1. Αναλυτικό πλαίσιο για την αξιολόγηση της εμπειρίας του χρήστη Jacqueline C. Vischer (2008) Towards a user-centred theory of the built environment, Building Research & Information, 36:3, 231-240, DOI:10.1080/09613210801936472

2. Όταν συνδέεται η τέχνη με την αρχιτεκτονική <https://www.wellbeingcollective.co/when-art-and-architecture-collide-a-look-at-iconic-collaborations/>

3. Όταν συνδέεται η τέχνη με την αρχιτεκτονική <https://www.archisoup.com/color-in-architecture>

4. Innovation Lab / AIM Architecture <https://www.archdaily.com/930266/how-color-affects-architecture/5df5ea5e3312fd551c000180-how-color-affects-architecture-photo>

5. Missouri State University – Level 1 Game Center <https://www.archisoup.com/color-in-architecture>

6. The Tetriscaption / Renesa Architecture Design Interiors Studio <https://www.behance.net/gallery/59145075/The-Tetriscaption-by-RENE-SA-ARCHITECTURE-STUDIO/modules/347898999>

7. I AM Recycled / PKMN Architectures <https://www.archdaily.com/search/projects/categories/distribution-center/country/spain/color/white>

8. Channel 7 BBTv / Apostrophy's + Airbase Architects <https://www.archdaily.com/775282/channel-7-bbtv-apostrophys-x-airbase-architects/561d9407e58ece0d5a00042c-channel-7-bbtv-apostrophys-x-airbase-architects-photo>

[channel-7-bbtv-apostrophys-x-airbase-architects/561d9407e58ece0d5a00042c-channel-7-bbtv-apostrophys-x-airbase-architects-photo](https://www.archdaily.com/775282/channel-7-bbtv-apostrophys-x-airbase-architects/561d9407e58ece0d5a00042c-channel-7-bbtv-apostrophys-x-airbase-architects-photo)

9. Hotel Encanto Acapulco / Miguel Angel Aragonés <https://www.archdaily.com/photographer/niccola-laourusso>

10. White Digger / Tomas Ghisellini Architects https://www.archdaily.com/904877/white-digger-tomas-ghisellini-architects?ad_source=search&ad_medium=projects_tab

11. Mr Sun Sushi Bar / Atelier Branco Arquitetura <https://www.archdaily.com/911260/mr-sun-sushi-bar-atelier-branco-arquitetura/5c621ef1284dd1be03000195-mr-sun-sushi-bar-atelier-branco-arquitetura-photo>

12. Moorthi Y., 2002, Branding Principles Application to Business-to-Business Branding. SSRN Electronic Journal, 8

13. Arnold Bloch Liebler Lawyers Office <https://www.atkar.com.au/case-studies/arnold-bloch-liebler/>

14. Black Kite Offices <https://www.archdaily.com/1014908/16-multi-colored-office-spaces-that-use-chromaticism-to-organise-and-inspire-their-workforce>

15. Αφίσα Bauhaus Ausstellung 1923 <https://www.europosters.ch/art-photo/bauhaus-ausstellung-v146938>

16. Αφίσα Bauhaus "Running man" 1919 https://hypesheriff.eu/products/bauhaus-1919-exhibition-poster?_pos=16&_sid=b25d10576&_ss=r

17. Χρωματικό αστέρι / Johannes Itten <https://www.europosters.ch/art-photo/bauhaus-ausstellung-v146938>

akea2011.com/2013/04/28/ittenschlemmer/

18. Χρωματικός κύκλος / Johannes Itten <https://www.artlessons.gr/τέχνες/χρωματολογία/ο-χρωματικός-κύκλος-του-ιπτεν>

19. Johannes Itten https://el.wikipedia.org/wiki/Αρχείο:Johannes_Ippen_%28retuschiert%29.jpg

20. Wassily Kandinsky <https://www.wassily-kandinsky.org>

21. Paul Klee https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Klee

22. Josef Albers <https://www.thecollector.com/what-was-josef-albers-famous-for/>

23. Γραφείο Walter Gropius στη σχολή του Bauhaus <https://weaving-courses.com/studio-aphorisma-bauhaus-textile-reconstructions/>

24. Χρωματική παλέτα του Bauhaus <https://gr.pinterest.com/pin/757660337313133012/>

25. Φωτογραφία εργαστηρίου του Bauhaus The Bauhaus Wall Painting Workshop: Mural Painting to Wallpapering, Art to Product

26. Φωτογραφία εργαστηρίου του Bauhaus The Bauhaus Wall Painting Workshop: Mural Painting to Wallpapering, Art to Product σελ. 304

27. Φωτογραφία εργαστηρίου του Bauhaus The Bauhaus Wall Painting Workshop: Mural Painting to Wallpapering, Art to Product

28. Φωτογραφία εργαστηρίου του Bauhaus <https://www.darchitectures.com/conception-realisation-versus-architecte-artisan-a6674.html>

29. Peter Keler - Design for the Moholy - Nagy Atelier, 1924 <https://www.widewalls.ch/artists/>

peter-keler

30. Hinnerk Scheper, Orientation Plan for the Bauhaus Building, Dessau, 1926, The Bauhaus Wall Painting Workshop: Mural Painting to Wallpapering, Art to Product σελ. 338

31. Alfred Arndt, colour plans for the exterior design of the Bauhaus 'Meister' semi-detached houses in Dessau, 1926 <https://www.architonic.com/es/story/architonic-modell-bauhaus-/7000388>

32. Εργαστήριο γλυπτικής <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/sculpture>

33. Permeation and Illumination Study <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/sculpture>

34. Bauhaus Chess Set (Model XVI) <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/sculpture>

35. Small Ship-Building Game <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/sculpture>

36. Εργαστήριο μετάλλου <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/metal>

37. Coffee and Tea Set <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/metal>

38. Tea Infuser (MT 49) <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/metal>

39. Bauhaus Lamp <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/metal>

com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/metal

40.Εργαστήριο υφασμάτων <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/weaving>

41. Carpet for a Children's Room/Benita Koch-Otte, 1923 <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/weaving>

42. Five Choirs/Gunta Stölzl, 1928 <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/weaving>

43. Anni Albers: Scroll 1962 <https://www.artsy.net/artwork/anni-albers-scroll>

44. Gunta Stölzl: Drapery 1928 - 1930 <https://www.guntastolzl.org/Works/Bauhaus-Des-sau-1925-1931/Textiles/i-W3wfxH8>

45. Anni Albers: In Orbit 1957 <https://www.idealart.com/magazine/anni-albers>

46. Gunta Stölzl: Schlitzgobelin Rot-Grün 1927 - 1928 <https://garadinervi-repotori.blog/post/744201977708363776/guntastolzl-schlitzgobelin-rot-grün-tapestry>

47.Εργαστήριο γυαλιού <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/stained-glass>

48. Shards in a Picture Grid/Josef Albers, 1921 <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/stained-glass>

49. Εργαστήριο τυπογραφίας και γραφικών τεχνών <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/training/workshops/>

wall-painting

50. Poster for the 1923 Bauhaus Exhibition in Weimar/Joost Schmidt, 1923 <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/works/graphic-printshop/poster-for-the-1923-bauhaus-exhibition-in-weimar>

51. Bauhaus Prints: New European Graphics/Lyonel Feininger und Otto Dorfner, 1921 <https://bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/works/graphic-printshop/bauhaus-prints-new-european-graphics>

52. Αφίσα του Herbert Bayer (1925) <https://www.invaluable.com/auction-lot/original-1968-hand-signed-herbert-bayer-bauhaus-p-157-c-82c4f68a13>

53. Αφίσα του László Moholy-Nagy (1929) <https://www.posterlounge.com/p/739626.html>

54. Αφίσα του László Moholy-Nagy για την έκθεση Bauhaus (1926) <https://www.nga.gov/collection/art-object-page.133102.html>

55.Haus am Horn https://en.wikipedia.org/wiki/Haus_am_Horn

56.Κουζίνα του Haus am Horn <https://www.klassik-stiftung.de/en/haus-am-horn/>

57.Κλιμακοστάσιο στην οικία Auerbach <https://www.kleinstadtklussee.at/2020/02/09/auf-den-spuren-des-bauhauses/>

58.Δωμάτιο μουσικής στην οικία Auerbach The Bauhaus Wall Painting Workshop: Mural Painting to Wallpapering, Art to Product σελ. 327

59. Οικία Auerbach <https://divisare.com/projects/327388-walter-gropius-david-hiepler-hie->

pler-brunier-fritz-brunier-haus-auerbach

60. Χρωματική μελέτη για το δωμάτιο της μουσικής https://www.researchgate.net/figure/Alfred-Arndt-Color-Plan-for-Haus-Auerbach-First-Floor-1924-The-plan-for-the-music_fig4_360531975

61. Δωμάτιο στον οικισμό Dessau-Törten <http://architecture-history.org/schools/BAUHAUS.html>

62. Οικισμός Dessau-Törten <https://bauhaus-dessau.de/en/venues/houses-with-balcony-access/>

63. Meisterhaus <https://www.architectural-review.com/essays/revisit/revisit-meisterhaus-kandinsky-klee-in-dessau-germany-by-walter-gropius>

64. Εσωτερικό του Meisterhaus <https://vielfalt-dermoderne.de/en/meisterhaus-2/>

65. Εσωτερικό του Meisterhaus <https://vielfalt-dermoderne.de/en/meisterhaus-2/>

66. Εσωτερικό του Meisterhaus <https://vielfalt-dermoderne.de/en/meisterhaus-2/>

67. Εσωτερικό του Meisterhaus <https://vielfalt-dermoderne.de/en/meisterhaus-2/>

68. Εσωτερικό του Meisterhaus <https://www.imm-cologne.com/magazine-archive/design-and-architecture/bauhaus-colour/>

69. Εσωτερικό του Meisterhaus <https://vielfalt-dermoderne.de/en/meisterhaus-2/>

70. Συγκρότημα Κατοικιών Weissenhof <https://www.fondationlecorbusier.fr/en/work-architecture/achievements-weissenhof-siedlung-houses-stuttgart-germany-1927/>

71. Εσωτερικό του συγκροτήματος κατοικιών Weissenhof <https://westwards.de/2024/08/guided-tour-weissenhof-estate/>

72. Εσωτερικό του συγκροτήματος κατοικιών Weissenhof <https://westwards.de/2024/08/guided-tour-weissenhof-estate/>

73. Villa Tugendhat <https://www.tugendhat.eu/en/>

74. Εσωτερικό της Villa Tugendhat <https://www.tugendhat.eu/en/fotogalerie-vily-tugendhat-2012-2022/>

75. Εσωτερικό της Villa Tugendhat <https://www.tugendhat.eu/en/fotogalerie-vily-tugendhat-2012-2022/>

76. Εσωτερικό της Villa Tugendhat <https://www.tugendhat.eu/en/fotogalerie-vily-tugendhat-2012-2022/>

77. Lovell House <https://www.mansionglobal.com/articles/neutra-designed-lovell-health-house-in-los-angeles-selling-for-first-time-in-60-years-212433>

78. Εσωτερικό του Lovell House <https://www.elledecor.com/design-decorate/a36786418/richard-neutra-lovell-house-for-sale/>

79. Εσωτερικό του Lovell House <https://digs.net/richard-neutras-lovell-health-house-designed-for-life/>

80. Haus Schminke <https://www.elledecor.com/it/best-of/a28085550/schminke-house-modernist-villa-hans-scharoun/>

81. Εσωτερικό του Haus Schminke <https://www.elledecor.com/it/best-of/a28085550/schminke>

house-modernist-villa-hans-scharoun/

82. Εσωτερικό του Haus Schminke <https://www.whitemad.pl/en/schminke-house-in-lobau-one-of-the-main-icons-of-classical-modernism/>

83. Οικία Gropius https://en.wikipedia.org/wiki/Gropius_House

84. Εσωτερικό της οικίας Gropius <https://www.slideshare.net/slideshow/moderna-rch2/37087866#83> σελ. 83

85. Εσωτερικό της οικίας Gropius <https://www.wanderlister.com/home/2019/6/10/thewanderlister-gropius-house-architecture>

86. Eames House <http://architecture-history.org/architects/architects/EAMES/OBJECTS/1949,%20CASE%20STUDY%20HOUSE%208THE%20EAMES%20HOUSE%20,%20USA.html>

87.Εσωτερικό του Eames House <http://architecture-history.org/architects/architects/EAMES/OBJECTS/1949,%20CASE%20STUDY%20HOUSE%208THE%20EAMES%20HOUSE%20,%20USA.html>

88. Εσωτερικό του Eames House <http://architecture-history.org/architects/architects/EAMES/OBJECTS/1949,%20CASE%20STUDY%20HOUSE%208THE%20EAMES%20HOUSE%20,%20USA.html>

89. Glass House <https://www.architecturaldigest.com/story/architect-philip-johnson-glass-house-modernism-article>

90.Εσωτερικό του Glass House <https://divisare.com/projects/326504-philip-johnson-simon-garcia-glass-house>

91. Εσωτερικό του Glass House <https://openseseries.com/blog/open-space-the-glass-house-philip-johnson-1949>

92. Farnsworth House <https://www.houzz.ie/photos/farnsworth-house-phvw-vp~85946128>

93.Εσωτερικό του Farnsworth House <https://www.dwell.com/article/farnsworth-house-flooding-ludwig-mies-van-der-rohe-a1d85bbd>

94. Εσωτερικό του Farnsworth House <https://www.dezeen.com/2020/07/22/farnsworth-house-installation-replicates-decor-edith-farnsworth/>

95. Chaise Lounge Chair/Mies Van der Rohe/Red <https://www.infabbrica.com/en/chaise-longue-mies-van-der-rohe-241.htm>

96. Chaise Lounge Chair/Mies Van der Rohe/Black <https://www.knoll.com/design-plan/product/mr-adjustable-chaise?section=design>

97. Thonet S 533/Mies Van der Rohe/Black <https://www.connox.com/categories/furniture/chairs/thonet-s-533-l-stuhl.html>

98. Marcel Breuer Chair/Marcel Breuer/White <https://www.greyscape.com/architects/marcelbreuer/>

99. Eames Lounge Chair/Charles and Ray Eames/Brown <https://stefanodesign.com/en/produit/aniline-premium-dark-brown-leather-and-stefano-rosewood-lounge-chair-and-ottoman/>

100. Barcelona Chair/Mies Van der Rohe/

Green <https://www.stone-ideas.com/20074/arquitetura-joia-dos-anos-1920/>

101. Barcelona Chair/Mies Van der Rohe/Brown <https://en.smow.ch/ludwig-mies-van-der-rohe/barcelona-chair-volo-tan.html>

102. Eames Molded Plywood Chair/Charles and Ray Eames/Brown <https://www.amazon.com/Generic-Plywood-Kitchen-Furniture-Walnut-Natural/dp/B0D79632B2>

103. Barcelona Couch/ Mies Van der Rohe/Brown <https://www.smow.com/ludwig-mies-van-der-rohe/barcelona-day-bed-volo-tan.html>

Πως χρησιμοποιήθηκε το χρώμα στην αρχιτεκτονική του Bauhaus;
Ποιες ήταν οι βασικές διαφορές στις χρωματικές παλέτες ανάμεσα στα διάφορα κτίρια κατά τη διάρκεια του Bauhaus;
Και τελικά, ποιος είναι ο αντίκτυπος αυτού του κινήματος στην αντίληψη και χρήση του χρώματος στη σύγχρονη αρχιτεκτονική;

Η έρευνα επιχειρεί να αποκαλύψει μια διαφορετική διάσταση της χρήσης του χρώματος στην αρχιτεκτονική του Bauhaus, εκτός από τη “μονοχρωματική” αισθητική για την οποία είναι γνωστή. Μέσα από τις καινοτόμες θεωρίες των βασικών δασκάλων της σχολής, Itten, Kandinsky, Klee και Albers, και άλλων σπουδαιών δασκάλων, γίνεται κατανοητό το πώς χρησιμοποιήθηκε το χρώμα σε πολλές πτυχές της αρχιτεκτονικής και του σχεδιασμού, όχι μόνο σε εκείνη την εποχή αλλά και σήμερα. Από κατοικίες που κρύβουν πλούσιες παλέτες εσωτερικών χρωμάτων, μέχρι κατοικίες με διακριτικές χρωματικές επιλογές, η μελέτη εξετάζει τις διαφορετικές αυτές προσεγγίσεις, παραθέτοντας σημαντικά παραδείγματα. Οι διαφορετικές χρωματικές κλίμακες που αναλύονται στην έρευνα θα προσπαθήσουν να αποδώσουν τη σχέση της αρχιτεκτονικής σύνθεσης και του χώρου μέσα από τη χρήση του χρώματος. Εν κατακλείδι, στόχος της εργασίας είναι να αποδείξει πως παρά το γεγονός ότι το Bauhaus υπήρξε πρωτοπόρος του μινιμαλισμού, εισήγαγε μια σουδαία επιρροή χρώματος, με το ίδιο το χρώμα να προσδίδει ψυχή και αίσθηση στην αρχιτεκτονική.